

Πόπη Η. Παπανδρέου

Επίκουρη Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς Αθηνών,
Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών, υπ. ΔΝ

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

ΠΟΙΝΟΛΟΓΙΟ

Ποινικές κυρώσεις κατ' έγκλημα

- Προϊσχύσασες ποινικές κυρώσεις
- Αναιρετικός έλεγχος
- Βιβλιογραφία - Αρθρογραφία

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

ΠΟΙΝΟΛΟΓΙΟ

Ποινικές κυρώσεις κατ' έγκλημα

- Προϊσχύσασες ποινικές κυρώσεις
- Αναιρετικός έλεγχος
- Βιβλιογραφία - Αρθρογραφία

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ - Ποινολόγιο
Πόπη Παπανδρέου

ISBN 978-960-562-379-1

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Γιάννης Μαμαλούκος
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Χρυσούλα Ζια
Παραγωγή:	NB Production XZ060215M23

NΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομικάλη 23, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819

<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομικάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521

Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212

Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600

Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
dynamic enterprises

Committed to excellence

© 2015, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

Πόπη Η. Παπανδρέου

Επίκουρη Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς Αθηνών,
Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών, υπ. ΔΝ

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

ΠΟΙΝΟΛΟΓΙΟ

Ποινικές κυρώσεις κατ' έγκλημα

- Προϊσχύσασες ποινικές κυρώσεις
- Αναιρετικός έλεγχος
- Βιβλιογραφία - Αρθρογραφία

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

SPECIAL PART OF THE PENAL CODE - Sanctions directory
Popi Papandreou

ISBN 978-960-562-379-1

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

© 2015, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο όρος «*ποινή*» συντίθεται από τρία στάδια και υποδηλώνει τη *νομοθετική οριοθέτηση* (απειλούμενη εις βάρος προσώπου πραγματώνοντος μία εγκληματική μονάδα), τη *δικαστική επιμέτρηση* (επιβαλλόμενη από το δικαστήριο στο δράστη συγκεκριμένης εγκληματικής μονάδας) και τη *σωφρονιστική υλοποίηση* (εκτελούμενη-εκτιώμενη από τον καταδικαθέντα).

Το ανά χείρας βιβλίο επιχειρεί να αποτελέσει ένα χρηστικό βοήθημα του νομικού της πράξης, ιδίως δε των Λειτουργών της Ποινικής Δικαιοσύνης, καθόσον υπό τον τίτλο «*Ποινολόγιο - Ποινικές κυρώσεις κατ' έγκλημα*» στοχεύει να προσφέρει στον εφαρμοστή του Ποινικού Δικαίου, με ταχύτητα, την πληροφορία περί της απειλούμενης στον Ποινικό Κώδικα ποινής για κάθε ένα από τα στο Ειδικό Μέρος αυτού διαλαμβανόμενα εγκλήματα, της διάταξης που την προβλέπει και του καθ' ύλην αρμόδιου δικαστηρίου για την εκδίκαση καθενός από αυτά, με κύριο μέλημα τη διευκόλυνση του έργου τους στο στάδιο της επιμέτρησης της ποινής, που εύλογα χαρακτηρίζεται ως η κορωνίδα του συστήματος του Ποινικού Δικαίου.

Περαιτέρω, την πρακτική χρησιμότητα του βιβλίου εξυπηρετούν η κατ' έγκλημα αναφορά των προϊσχυσασών ποινικών κυρώσεων, προς επίλυση ζητημάτων διαχρονικού δικαίου, η ενδεικτική παράθεση νομολογίας της προηγούμενης πενταετίας, ως επί το πλείστον, ανά έγκλημα, εν είδει σημειώσεων, η ενδεικτική βιβλιογραφία-αρθρογραφία, ως κατεύθυνση για ενδελεχή περαιτέρω έρευνα, καθώς και η παράθεση εισαγωγικού σημειώματος περί την επιμετρητική διαδικασία, συνοδευόμενου από διαγράμματα που αφορούν: 1) τα στάδια δικαστικής επιμέτρησης της ποινής, 2) τη μετατροπή στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική, 3) τη μείωση του πλαισίου ποινής, 4) το μειωμένο κατ' άρθρο 83 ΠΚ πλαίσιο ποινής, 5) την επαύξηση της απειλούμενης ποινής, 6) τη συρροή εγκλημάτων, 7) τα συστήματα έκτισης των ποινών, 8) τον σχηματισμό της συνολικής ποινής, 9) το κατ' εξακολούθηση έγκλημα, 10) την αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό όρο και 11) την απόλυση του καταδίκου υπό όρο.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στους εκδότες *Χάρη* και *Λίλα Καρατζά*, που ανενδοίαστα στηρίζουν πρωτότυπες εκδοτικές προσπάθειες, αλλά και στην κυρία *Ερικαίτη Τρύφωνα* για την πολύτιμη συμβολή της στη συγκέντρωση των προϊσχυσασών ποινικών κυρώσεων. Παρατηρήσεις και υποδείξεις που αφορούν στη βελτίωση του παρόντος εγχειρίματος είναι ευπρόσδεκτες.

Αθήνα, Φεβρουάριος 2015

Πόπη Παπανδρέου,
Επίκουρη Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς,
Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών, υπ. ΔΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	VII
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	1
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ	19

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΟΣΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ [άρθρα 134-137Δ ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	35
Εσχάτη προδοσία [άρθρο 134 ΠΚ]	37
Προπαρασκευαστικές πράξεις εσχάτης προδοσίας [άρθρο 135 ΠΚ]	38
Προσβολές κατά της ζωής φορέων πολιτειακών λειτουργημάτων [άρθρο 135Α ΠΚ]	39
Βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας [άρθρο 137Α ΠΚ]	39
Διακεκριμένες περιπτώσεις [άρθρο 137Β ΠΚ]	40

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ [άρθρα 138-152 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	43
Επιβουλή της ακεραιότητας της χώρας [άρθρο 138 ΠΚ]	45
Προσβολή εναντίον της διεθνούς ειρήνης της χώρας [άρθρο 139 ΠΚ]	46
Έκθεση του ελληνικού Κράτους ή συμμάχου σε κίνδυνο πολέμου ή σε κίνδυνο εχθροπραξιών [άρθρο 140 ΠΚ]	46
Έκθεση του ελληνικού Κράτους ή συμμάχου ή κατοίκων τους σε κίνδυνο αντιποίνων ή σε κίνδυνο διατάραξης των φιλικών σχέσεων [άρθρο 141 ΠΚ]	47

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προσβολή εναντίον της διεθνούς ειρήνης της Χώρας από αμέλεια [άρθρο 142 ΠΚ]	47
Στρατιωτική υπηρεσία στον εχθρό [άρθρο 143 ΠΚ]	48
Υποστήριξη της πολεμικής δύναμης του εχθρού [άρθρου 144 ΠΚ]	48
Παράβαση συμβάσεων [άρθρο 145 ΠΚ]	49
Παραβίαση μυστικών της Πολιτείας [άρθρο 146 ΠΚ]	49
Παραβίαση μυστικών της Πολιτείας από αμέλεια [άρθρο 147 ΠΚ]	50
Κατασκοπεία [άρθρο 148 ΠΚ]	51
Ελαφρότερες μορφές κατασκοπείας [άρθρο 149 ΠΚ]	52
Νόθευση αποδεικτικών [άρθρο 150 ΠΚ]	52
Κατάχρηση πληρεξουσιότητας [άρθρο 151 ΠΚ]	52

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΞΕΝΩΝ ΚΡΑΤΩΝ [άρθρα 153-156 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	53
Προσβολή κατά ξένου κράτους και του αρχηγού του [άρθρο 153 ΠΚ]	53
Προσβολή της τιμής διπλωματικών αντιπροσώπων [άρθρο 154 ΠΚ]	54
Προσβολή συμβόλων ξένου κράτους [άρθρο 155 ΠΚ]	54
Προσβολή της ουδετερότητας [άρθρο 156 ΠΚ]	54

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ [άρθρα 157-166 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	55
i. Εγκλήματα κατά πολιτικών σωμάτων και της κυβέρνησης	55
ii. Εγκλήματα κατά τις εκλογές	58
Βία κατά πολιτικού σώματος ή της Κυβέρνησης [άρθρο 157 ΠΚ]	59
Βία κατά πολιτικού κόμματος [άρθρο 157Α ΠΚ]	59
Νόθευση εκλογής ή ψηφοφορίας [άρθρο 158 ΠΚ]	60
Δωροληψία πολιτικών αξιωματούχων [άρθρο 159 ΠΚ]	60

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δωροδοκία πολιτικών αξιωματούχων [άρθρο 159Α ΠΚ]	61
Διατάραξη συνεδριάσεων [άρθρο 160 ΠΚ]	62
Βία κατά εκλογέων [άρθρο 161 ΠΚ]	63
Εξαπάτηση εκλογέων [άρθρο 162 ΠΚ]	64
Παραβίαση της μυστικότητας της ψηφοφορίας [άρθρο 163 ΠΚ]	64
Νόθευσης της εκλογής [άρθρο 164 ΠΚ]	64
Δωροδοκία κατά τις εκλογές [άρθρο 165 ΠΚ]	64
Διατάραξη της εκλογής [άρθρο 166 ΠΚ]	64

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΟΣΒΟΛΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ [άρθρα 167-182Α ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	65
Αντίσταση [άρθρο 167 ΠΚ]	68
Προσβολές κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας [άρθρο 168 ΠΚ]	71
Απειθεία [άρθρο 169 ΠΚ]	71
Στάση [άρθρο 170 ΠΚ]	73
Θρασύτητα κατά της αρχής [άρθρο 171 ΠΚ]	73
Ελευθέρωση φυλακισμένου [άρθρο 172 ΠΚ]	74
Απόδραση κρατουμένου [άρθρο 173 ΠΚ]	76
Παραβίαση περιορισμού κατ' οίκον με ηλεκτρονική επιτήρηση [άρθρο 173Α ΠΚ]	78
Στάση κρατουμένων [άρθρο 174 ΠΚ]	79
Αντιποίηση [άρθρο 175 ΠΚ]	80
Αντιποίηση στολής ή άλλου διακριτικού σημείου, παράσημου ή τίτλου [άρθρο 176 ΠΚ]	81
Παραβίαση κατάσχεσης [άρθρο 177 ΠΚ]	81
Παραβίαση σφραγίδων που έθεσε η αρχή [άρθρο 178 ΠΚ]	82
Παραβίαση φύλαξης της αρχής [άρθρο 179 ΠΚ]	83
Βλάβη επίσημων κοινοποιήσεων [άρθρο 180 ΠΚ]	84
Προσβολή συμβόλων του ελληνικού Κράτους [άρθρο 181 ΠΚ]	84
Παραβίαση περιορισμών διαμονής [άρθρο 182 ΠΚ]	84

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Παραβίαση περιορισμών διαμονής που έχουν επιβληθεί με δικαστική απόφαση ή βούλευμα σε υποθέσεις εγκληματικής οργάνωσης, τρομοκρατικών πράξεων, πορνογραφίας ανηλίκων και νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες / χρηματοδότηση της τρομοκρατίας [άρθρο 182Α ΠΚ]	85
--	----

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΙΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ [άρθρα 183-197 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	87
Διέγερση [άρθρο 183 ΠΚ]	90
Διέγερση σε διάπραξη κακουργήματος ή πλημμελήματος [άρθρο 184 ΠΚ]	91
Πρόκληση και προσφορά για την εκτέλεση κακουργήματος ή πλημμελήματος [άρθρο 186 ΠΚ]	91
Εγκληματική οργάνωση [άρθρο 187 ΠΚ]	93
Τρομοκρατικές πράξεις [άρθρο 187Α ΠΚ]	101
Συμμετοχή σε αθέμιτο σωματείο [άρθρο 188 ΠΚ]	102
Διατάραξη της κοινής ειρήνης [άρθρο 189 ΠΚ]	103
Διατάραξη της ειρήνης των πολιτών [άρθρο 190 ΠΚ]	104
Διασπορά ψευδών ειδήσεων [άρθρο 191 ΠΚ]	104
Πρόκληση ή διέγερση πολιτών σε βιαιοπραγίες ή σε αμοιβαία διχόνοια [άρθρο 192 ΠΚ]	105
Έγκλημα σε κατάσταση υπαίτιας μέθης [άρθρο 193 ΠΚ]	105
Πρόσκληση σε συνεισφορά για χρηματικές ποινές [άρθρο 194 ΠΚ]	106
Κατάρτιση ένοπλης ομάδας [άρθρο 195 ΠΚ]	106
Κατάχρηση εκκλησιαστικού αξιώματος [άρθρο 196 ΠΚ]	107
Διατάραξη συνεδριάσεων [άρθρο 197 ΠΚ]	107

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΙΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ [άρθρα 198-201 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	109
Κακόβουλη βλασφημία [άρθρο 198 ΠΚ]	109

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καθύβριση θρησκευμάτων [άρθρο 199 ΠΚ]	110
Διατάραξη θρησκευτικών συναθροίσεων [άρθρο 200 ΠΚ]	111
Περίυβριση νεκρών [άρθρο 201 ΠΚ]	111

ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

[άρθρα 202-206 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	113
Διέγερση αυτών που έχουν υποχρέωση στρατιωτικής υπηρεσίας [άρθρο 202 ΠΚ]	114
Τεχνητή πρόκληση ανικανότητας για στρατιωτική υπηρεσία [άρθρο 203 ΠΚ]	115
Απάτη για την αποφυγή της στράτευσης [άρθρο 204 ΠΚ]	115
Παράνομη αποδημία [άρθρο 205 ΠΚ]	116
Στρατολογία για ξένο κράτος [άρθρο 206 ΠΚ]	116

ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

[άρθρα 207-215Α ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	119
Παραχάραξη [άρθρο 207 ΠΚ]	120
Κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων [άρθρο 208 ΠΚ]	122
Κατασκευή, προμήθεια, κατοχή ή κυκλοφορία νομίμου νομίσματος χωρίς άδεια της αρχής [άρθρο 208Α ΠΚ]	123
Κιβδηλεία [άρθρο 209 ΠΚ]	124
Κυκλοφορία κίβδηλων νομισμάτων [άρθρο 210 ΠΚ]	125
Προπαρασκευαστικές πράξεις [άρθρο 211 ΠΚ]	125
Παράνομη έκδοση ανώνυμων ομολογιών [άρθρο 215 ΠΚ]	126
Παράνομη παραγωγή, πώληση κ.λπ. ευρώ [άρθρο 215Α ΠΚ]	126

ΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ
[άρθρα 216-223 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	127
Πλαστογραφία [άρθρο 216 ΠΚ]	129
Πλαστογραφία πιστοποιητικών [άρθρο 217 ΠΚ]	134
Πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων [άρθρο 218 ΠΚ]	136
Υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης [άρθρο 220 ΠΚ]	137
Ψευδείς ιατρικές πιστοποιήσεις [άρθρο 221 ΠΚ]	138
Υπεξαγωγή εγγράφων [άρθρο 222 ΠΚ]	139
Μετακίνηση οροσήμων [άρθρο 223 ΠΚ]	140

ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
[άρθρα 224-234 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	143
Ψευδορκία [άρθρο 224 ΠΚ]	146
Ψευδής ανώμοτη κατάθεση [άρθρο 225 ΠΚ]	149
Ψευδορκία πραγματογνώμονα κ.λπ. και διερμηνέα [άρθρο 226 ΠΚ]	151
Παραπλάνηση σε ψευδορκία [άρθρο 228 ΠΚ]	153
Ψευδής καταμήνυση [άρθρο 229 ΠΚ]	154
Ψευδής καταμήνυση κατ' αγνώστου [άρθρο 230 ΠΚ]	156
Υπόθαλψη εγκληματία [άρθρο 231 ΠΚ]	156
Παρασιώπηση εγκλημάτων [άρθρο 232 ΠΚ]	157
Μη συμμόρφωση σε δικαστική απόφαση [άρθρο 232Α ΠΚ]	157
Απιστία δικηγόρων [άρθρο 233 ΠΚ]	159
Παραβίαση της μυστικότητας δικαστικών συνεδριάσεων [άρθρο 234 ΠΚ]	159

ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
[άρθρα 235-263B ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	161
Δωροληψία υπαλλήλου [άρθρο 235 ΠΚ]	181
Δωροδοκία υπαλλήλου [άρθρο 236 ΠΚ]	195
Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών [άρθρο 237 ΠΚ]	203
Εμπορία επιρροής - Μεσάζοντες [άρθρο 237Α ΠΚ]	212
Δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα [άρθρο 237Β]	213
Κατάχρηση εξουσίας [άρθρο 239 ΠΚ]	214
Παραβάσεις στην εκτέλεση των ποινών [άρθρο 240 ΠΚ]	217
Παραβίαση οικιακού ασύλου [άρθρο 241 ΠΚ]	217
Ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ. [άρθρο 242 ΠΚ]	218
Παράλειψη βεβαίωσης ταυτότητας [άρθρο 243 ΠΚ]	227
Καταπίεση [άρθρο 244 ΠΚ]	228
Ευθύνη υπαλλήλου και των γραφείων ή βοηθών του για καταπίεση [άρθρο 245 ΠΚ]	229
Παρακράτηση χρημάτων ή πραγμάτων από υπάλληλο [άρθρο 246 ΠΚ]	230
Απεργία δημοσίων υπαλλήλων [άρθρο 247 ΠΚ]	230
Παραβάσεις των ταχυδρομικών υπαλλήλων [άρθρο 248 ΠΚ]	231
Παραβάσεις των τηλεγραφικών υπαλλήλων [άρθρο 249 ΠΚ]	233
Παραβάσεις των τηλεφωνικών υπαλλήλων [άρθρο 250 ΠΚ]	233
Παραβίαση του δικαστικού απορρήτου [άρθρο 251 ΠΚ]	235
Παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου [άρθρο 252 ΠΚ]	235
Αποσιώπηση λόγου εξαίρεσης [άρθρο 254 ΠΚ]	238
Αθέμιτη συμμετοχή [άρθρο 255 ΠΚ]	239
Απιστία σχετική με την υπηρεσία [άρθρο 256 ΠΚ]	239
Εκμετάλλευση εμπιστευμένων πραγμάτων [άρθρο 257 ΠΚ]	243
Υπεξαίρεση στην υπηρεσία [άρθρο 258 ΠΚ]	244
Παράβαση καθήκοντος [άρθρο 259 ΠΚ]	250
Ανυποταξία σε πολιτική αρχή [άρθρο 260 ΠΚ]	257
Παρότρυνση υφισταμένων και ανοχή [άρθρο 261 ΠΚ]	258

ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΚΟΙΝΩΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

[άρθρα 264-289 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	261
Εμπρησμός [άρθρο 264 ΠΚ]	267
Εμπρησμός σε δάση [άρθρο 265 ΠΚ]	269
Εμπρησμός από αμέλεια [άρθρο 266 ΠΚ]	270
Πλημμύρα [άρθρο 268 ΠΚ]	271
Πλημμύρα από αμέλεια [άρθρο 269 ΠΚ]	272
Έκρηξη [άρθρο 270 ΠΚ]	274
Έκρηξη από αμέλεια [άρθρο 271 ΠΚ]	275
Παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες [άρθρο 272 ΠΚ]	275
Κοινώς επικίνδυνη βλάβη [άρθρο 273 ΠΚ]	275
Κοινώς επικίνδυνη βλάβη από αμέλεια [άρθρο 274 ΠΚ]	276
Άρση ασφαλιστικών εγκαταστάσεων [άρθρο 275 ΠΚ]	277
Άρση ασφαλιστικών εγκαταστάσεων από αμέλεια [άρθρο 276 ΠΚ]	278
Πρόκληση ναυαγίου [άρθρο 277 ΠΚ]	278
Πρόκληση ναυαγίου από αμέλεια [άρθρο 277 ΠΚ]	278
Δηλητηρίαση πηγών και τροφίμων [άρθρο 279 ΠΚ]	279
Δηλητηρίαση πηγών και τροφίμων από αμέλεια [άρθρο 280 ΠΚ]	279
Νοθεία τροφίμων [άρθρο 281 ΠΚ]	280
Δηλητηρίαση της νομής των ζώων [άρθρο 282 ΠΚ]	280
Διάδοση ασθένειας ζώων [άρθρο 283 ΠΚ]	281
Παραβίαση μέτρων για την πρόληψη ασθενειών [άρθρο 284 ΠΚ]	282
Παραβίαση μέτρων για την πρόληψη επιζωοτιών [άρθρο 285 ΠΚ]	282
Παραβίαση των κανόνων της οικοδομικής [άρθρο 286 ΠΚ]	283
Παραβίαση συμβάσεων προμήθειας [άρθρο 287 ΠΚ]	286
Παραμπόδιση αποτροπής κοινού κινδύνου και παράλειψη οφειλόμενης βοήθειας [άρθρο 288 ΠΚ]	286

ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ,
ΤΩΝ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

[άρθρα 290-298 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	289
Διατάραξη της ασφάλειας των συγκοινωνιών [άρθρο 290 ΠΚ]	292
Διατάραξη της ασφάλειας σιδηροδρόμων, πλοίων και αεροσκαφών [άρθρο 291 ΠΚ]	292
Παρακώλυση συγκοινωνιών [άρθρο 292 ΠΚ]	293
Εγκλήματα κατά της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών [άρθρο 292Α ΠΚ]	294
Παρακώλυση της λειτουργίας άλλων κοινωφελών εγκαταστάσεων [άρθρο 293 ΠΚ]	295
Παύση εργασίας [άρθρο 294 ΠΚ]	296
Πρόκληση κοινής ανάγκης [άρθρο 295 ΠΚ]	296
Παρακώλυση προμήθειας ψωμιού [άρθρο 296 ΠΚ]	296
Έκθεση πλοίου σε κίνδυνο με διενέργεια λαθρεμπορίου [άρθρο 297 ΠΚ]	296

ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

[άρθρα 299-307 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	299
Ανθρωποκτονία με πρόθεση [άρθρο 299 ΠΚ]	301
Ανθρωποκτονία με συναίνεση [άρθρο 300 ΠΚ]	309
Συμμετοχή σε αυτοκτονία [άρθρο 301 ΠΚ]	309
Ανθρωποκτονία από αμέλεια [άρθρο 302 ΠΚ]	310
Παιδοκτονία [άρθρο 303 ΠΚ]	318
Τεχνητή διακοπή εγκυμοσύνης [άρθρο 304 ΠΚ]	318
Σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού [άρθρο 304Α ΠΚ]	319
Διαφήμιση μέσων τεχνητής διακοπής της εγκυμοσύνης [άρθρο 305 ΠΚ]	320
Έκθεση [άρθρο 306 ΠΚ]	320
Παράλειψη λύτρωσης από κίνδυνο ζωής [άρθρο 307 ΠΚ]	322

ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΒΛΑΒΕΣ

[άρθρα 308-315Α ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	323
Απλή σωματική βλάβη [άρθρο 308 ΠΚ]	324
Απρόκλητη σωματική βλάβη [άρθρο 308Α ΠΚ]	329
Επικίνδυνη σωματική βλάβη [άρθρο 309 ΠΚ]	329
Βαριά σωματική βλάβη [άρθρο 310 ΠΚ]	332
Θανατηφόρα βλάβη [άρθρο 311 ΠΚ]	332
Σωματική βλάβη ανηλίκων κ.λπ. [άρθρο 312 ΠΚ]	334
Συμπλοκή [άρθρο 313 ΠΚ]	336
Σωματική βλάβη από αμέλεια [άρθρο 314 ΠΚ]	337

ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

[άρθρα 322-335 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	341
Αρπαγή [άρθρο 322 ΠΚ]	344
Εμπόριο δούλων [άρθρο 323 ΠΚ]	347
Εμπορία ανθρώπων [άρθρο 323Α ΠΚ]	348
Διενέργεια ταξιδιών με σκοπό από τους μετέχοντες σε αυτά την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελγών πράξεων σε βάρος ανηλίκου (σεξουαλικός τουρισμός) [άρθρο 323Β ΠΚ]	352
Αρπαγή ανηλίκων [άρθρο 324 ΠΚ]	353
Παράνομη κατακράτηση [άρθρο 325 ΠΚ]	354
Κατακράτηση παρά το Σύνταγμα [άρθρο 326 ΠΚ]	356
Ακούσια απαγωγή [άρθρο 327 ΠΚ]	357
Εκούσια απαγωγή [άρθρο 328 ΠΚ]	358
Παράνομη βία [άρθρο 330 ΠΚ]	360
Αυτοδικία [άρθρο 331 ΠΚ]	362
Εξαναγκασμός σε παύση εργασίας [άρθρο 332 ΠΚ]	364
Απειλή [άρθρο 333 ΠΚ]	364

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διατάραξη οικιακής ειρήνης [άρθρο 334 ΠΚ]	365
Απατηλή διέγερση σε μετανάστευση [άρθρο 335 ΠΚ]	366

ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΖΩΗΣ [άρθρα 336-353 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	367
Βιασμός [άρθρο 336 ΠΚ]	375
Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας [άρθρο 337 ΠΚ]	379
Κατάχρηση σε ασέλγεια [άρθρο 338 ΠΚ]	380
Αποπλάνηση παιδιών [άρθρο 339 ΠΚ]	382
Απατηλή επίτευξη συνουσίας [άρθρο 341 ΠΚ]	385
Κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια [άρθρο 342 ΠΚ]	386
Ασέλγεια με κατάχρηση εξουσίας [άρθρο 343 ΠΚ]	387
Αιμομιξία [άρθρο 345 ΠΚ]	388
Ασέλγεια μεταξύ συγγενών [άρθρο 346 ΠΚ]	389
Ασέλγεια παρά φύση [άρθρο 347 ΠΚ]	391
Διευκόλυνση ακολασίας άλλων [άρθρο 348 ΠΚ]	391
Πορνογραφία ανηλίκων [άρθρο 348Α ΠΚ]	394
Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους [άρθρο 348Β ΠΚ]	396
Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων [άρθρο 348Γ ΠΚ]	396
Μαστροπεία [άρθρο 349 ΠΚ]	397
Εκμετάλλευση πόρνων [άρθρο 350 ΠΚ]	399
Σωματεμπορία [άρθρο 351 ΠΚ]	400
Ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής [άρθρο 351Α ΠΚ]	402
Προστασία της ιδιωτικής ζωής του ανήλικου θύματος [άρθρο 352Β ΠΚ]	403
Πρόκληση σκανδάλου με ακόλαστες πράξεις [άρθρο 353 ΠΚ]	403

ΕΙΚΟΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΓΑΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ [άρθρα 354-360 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	405
Διατάραξη της οικογενειακής τάξης [άρθρο 354 ΠΚ]	406
Απάτη σχετική με γάμο [άρθρο 355 ΠΚ]	407
Διγαμία [άρθρο 356 ΠΚ]	407
Παραβίαση της υποχρέωσης για διατροφή [άρθρο 358 ΠΚ]	408
Εγκατάλειψη εγκύου [άρθρο 359 ΠΚ]	411
Παραμέληση της εποπτείας ανηλίκου [άρθρο 360 ΠΚ]	411

ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ [άρθρα 361-369 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	415
Εξύβριση [άρθρο 361 ΠΚ]	416
Απρόκλητη έμπρακτη εξύβριση [άρθρο 361Α ΠΚ]	418
Δυσφήμιση [άρθρο 362 ΠΚ]	418
Συκοφαντική δυσφήμιση [άρθρο 363 ΠΚ]	419
Δυσφήμιση ανώνυμης εταιρίας [άρθρο 364 ΠΚ]	422
Προσβολή της μνήμης νεκρού [άρθρο 365 ΠΚ]	424

ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ [άρθρα 370-371 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	425
Παραβίαση του απορρήτου των επιστολών [άρθρο 370 ΠΚ]	427
Παραβίαση του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και της προφορικής συνομιλίας [άρθρο 370Α ΠΚ]	427
Παραβίαση απορρήτων στοιχείων ή προγραμμάτων Η/Υ, που συνιστούν κρατικά, επιστημονικά ή επαγγελματικά απόρρητα ή απόρρητα επιχειρήσεων του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα [άρθρο 370Β ΠΚ]	431

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Παραβίαση απορρήτου των ηλεκτρονικών δεδομένων και της πνευματικής ιδιοκτησίας [άρθρο 370Γ ΠΚ]	432
Παραβίαση επαγγελματικής εχεμύθειας [άρθρο 371 ΠΚ]	433

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ [άρθρα 372-384Α ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	435
Κλοπή [άρθρο 372 ΠΚ]	438
Διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής [άρθρο 374 ΠΚ]	445
Κλοπή χρήσης [άρθρο 374Α ΠΚ]	446
Υπεξαίρεση [άρθρο 375 ΠΚ]	447
Παρασιώπηση ανεύρεσης [άρθρο 376 ΠΚ]	458
Κλοπές και υπεξαίρεσεις ευτελούς αξίας [άρθρο 377 ΠΚ]	459
Ληστεία [άρθρο 380 ΠΚ]	460
Φθορά ξένης ιδιοκτησίας [άρθρο 381 ΠΚ]	466

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ [άρθρα 385-406Α ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	471
Εκβίαση [άρθρο 385 ΠΚ]	475
Απάτη [άρθρο 386 ΠΚ]	481
Απάτη με υπολογιστή [άρθρο 386Α ΠΚ]	489
Απάτη ευτελούς αξίας [άρθρο 387 ΠΚ]	492
Απάτη σχετική με τις ασφάλειες [άρθρο 388 ΠΚ]	492
Απατηλή πρόκληση βλάβης [άρθρο 389 ΠΚ]	494
Απιστία [άρθρο 390 ΠΚ]	496
Αποφυγή πληρωμής εισιτηρίου [άρθρο 391 ΠΚ]	500
Δόλια αποδοχή παροχών [άρθρο 392 ΠΚ]	501
Αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος [άρθρο 394 ΠΚ]	501
Παρακώλυση συναγωνισμού [άρθρο 396 ΠΚ]	504

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καταβολή δανειστών [άρθρο 397 ΠΚ]	505
Χρεοκοπία [άρθρο 398 ΠΚ]	510
Παρακώλυση της άσκησης δικαιώματος [άρθρο 399 ΠΚ]	514
Παράνομη αλιεία [άρθρο 400 ΠΚ]	515
Αλιεία σε χωρικά ύδατα [άρθρο 401 ΠΚ]	515
Παραπλάνηση ανηλίκων σε χρέη [άρθρο 403 ΠΚ]	516
Τοκογλυφία [άρθρο 404 ΠΚ]	516
Αισχροκέρδεια [άρθρο 405 ΠΚ]	519
Παραπλάνηση σε χρηματιστηριακές πράξεις [άρθρο 406 ΠΚ]	519

ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΑΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΗΤΕΙΑ

[άρθρα 407-410 ΠΚ]

Πίνακας ποινικών κυρώσεων	521
Επαιτεία [άρθρο 407 ΠΚ]	521
Παραμέληση αποτροπής από επαιτεία ή αλητεία [άρθρο 409 ΠΚ]	521
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	523

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

[άρθρα 385-406Α ΠΚ]

ΕΓΚΛΗΜΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΟΙΝΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
Εκβίαση (Βασικό έγκλημα)	385 παρ. 1 γ' ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών [3 μήνες-5 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Εκβίαση με σωματική βία εναντίον προσώπου ή με απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής	385 παρ. 1 α' ΠΚ	Κάθειρξη [5 έτη-20 έτη] • Αν ο δράστης ενήργησε με καλυμμένα ή αλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου → Κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών [10 έτη-20 έτη] • Αν από την πράξη επήλθε θάνατος → Ισόβια κάθειρξη	Τριμελές Εφετείο Κακουρηγμάτων
Εκβίαση εις βάρος της επιχείρησης, του επαγγέλματος κ.λπ.	385 παρ. 1 β' εδ. α' ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών [2 έτη-5 έτη] • Δεν επιτρέπεται μετατροπή ή αναστολή της ποινής	Τριμελές Πλημμελειοδικείο
Εκβίαση εις βάρος της επιχείρησης, του επαγγέλματος κ.λπ. (Διακεκριμένες περιπτώσεις)	385 παρ. 1 β' εδ. β' ΠΚ	Κάθειρξη μέχρι 10 ετών [5 έτη-10 έτη]	Τριμελές Εφετείο Κακουρηγμάτων
Απάτη (Βασικό έγκλημα)	386 παρ. 1 εδ. α' ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών [3 μήνες-5 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Απάτη ιδιαίτερα μεγάλης ζημίας	386 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών [2 έτη-5 έτη]	Τριμελές Πλημμελειοδικείο

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΟΙΝΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
Απάτη κατ'επάγγελμα ή κατὰ συνήθεια εκ της οποίας το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν το ποσό των 30.000 ευρώ	386 παρ. 3 περ. α' ΠΚ	Κάθειρξη μέχρι 10 ετών [5 έτη-10 έτη]	Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων· εάν έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων
Απάτη εκ της οποίας το περιουσιακό όφελος ή η προξενθείσα ζημία υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ευρώ	386 παρ. 3 περ. β' ΠΚ	Κάθειρξη μέχρι 10 ετών [5 έτη-10 έτη]	Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων· εάν έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων
Απάτη εις βάρος του Δημοσίου άνω των 150.000 ευρώ	386 ΠΚ σε συνδ. με άρθρο 1 παρ. 1 του Ν 1608/1950	Κάθειρξη [5 έτη-20 έτη]	Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων
Απάτη με υπολογιστή (Βασικό έγκλημα)	386Α σε συνδ. με 386 παρ. 1 α' ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών [3 μήνες-5 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Απάτη με υπολογιστή ιδιαίτερα μεγάλης ζημίας	386Α σε συνδ. με 386 παρ. 1 β' ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών [2 έτη-5 έτη]	Τριμελές Πλημμελειοδικείο
Απάτη με υπολογιστή κατ'επάγγελμα ή κατὰ συνήθεια εκ της οποίας το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν το ποσό των 30.000 ευρώ	386Α σε συνδ. με 386 παρ. 3 α' ΠΚ	Κάθειρξη μέχρι 10 ετών [5 έτη-10 έτη]	Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων· εάν έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων
Απάτη με υπολογιστή εκ της οποίας το περιουσιακό όφελος ή η προξενθείσα ζημία υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ευρώ	386Α σε συνδ. με 386 παρ. 3 β' ΠΚ	Κάθειρξη μέχρι 10 ετών [5 έτη-10 έτη]	Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων· εάν έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ [άρθρα 385-406Α ΠΚ]

ΕΓΚΛΗΜΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΟΙΝΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
Απάτη ευτελούς αξίας	387 ΠΚ	Χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι 6 μηνών [150 - 15.000 ευρώ ή 10 ημέρες-6 μήνες]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Απάτη σχετική με τις ασφάλειες	388 ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών [6 μήνες-5 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Απατηλή πρόκληση βλάβης	389 ΠΚ	Φυλάκιση μέχρι 2 ετών ή χρηματική ποινή [10 μέρες-2 έτη ή 150 - 15.000 ευρώ]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Απιστία (Βασικό έγκλημα)	390 εδ. α' ΠΚ	• Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών [3 μήνες-5 έτη] • Μέτρα επιείκειας για όσους συμβάλλουν στην αποκάλυψη πράξεων διαφθοράς (263B παρ. 3 ΠΚ)	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Απιστία εκ της οποίας η περιουσιακή ζημία υπερβαίνει το ποσό των 30.000 ευρώ	390 εδ. β' ΠΚ	• Κάθειρξη μέχρι 10 ετών [5 έτη-10 έτη] • Μέτρα επιείκειας για όσους συμβάλλουν στην αποκάλυψη πράξεων διαφθοράς (263B παρ. 3 ΠΚ)	Τριμελές Εφετείο Κακουργγημάτων· εάν έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο Κακουργγημάτων
Αποφυγή πληρωμής εισιτηρίου	391 ΠΚ	Κράτηση ή πρόστιμο	Πταισματοδικείο
Δόλια αποδοχή παροχών	392 ΠΚ	Χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι 3 μηνών [150 - 15.000 ευρώ ή 10 μέρες-3 μήνες]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος	394 παρ. 1 ΠΚ	Φυλάκιση [10 μέρες-5 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος ευτελούς αξίας	394 παρ. 2 ΠΚ	Φυλάκιση μέχρι 6 μηνών [10 μέρες-6 μήνες]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΟΙΝΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
Αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος (Διακεκριμένες περιπτώσεις)	394 παρ. 4 ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών [6 μήνες-5 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Χρεοκοπία	398 ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους [1 έτος-5 έτη]	Τριμελές Πλημμελειοδικείο
Παρακώλυση της άσκησης δικαιώματος	399 ΠΚ	Φυλάκιση μέχρι 2 ετών ή χρηματική ποινή [10 μέρες-2 έτη ή 150-15.000 ευρώ]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Παράνομη αλιεία	400 παρ. 1 ΠΚ	Χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι 6 μηνών [150-15.000 ευρώ ή 10 μέρες-6 μήνες]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Παράνομη αλιεία (Διακεκριμένες περιπτώσεις)	400 παρ. 2 ΠΚ	Φυλάκιση μέχρι 2 ετών [10 μέρες-2 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Αλιεία σε χωρικά ύδατα	401 ΠΚ	Χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι 6 μηνών [150-15.000 ευρώ ή 10 μέρες-6 μήνες]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Παραπλάνηση ανηλίκων σε χρέη	403 ΠΚ	Χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι 1 έτους [150-15.000 ευρώ ή 10 μέρες-1 έτος]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Τοκογλυφία (Βασικό έγκλημα)	404 παρ. 1 και 2 ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών και χρηματική ποινή [6 μήνες-5 έτη και 150-15.000 ευρώ]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Τοκογλυφία (Διακεκριμένες περιπτώσεις)	404 παρ. 3 ΠΚ	Κάθειρξη μέχρι 10 ετών και χρηματική ποινή [5 έτη-10 έτη και 150-15.000 ευρώ]	Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων· εάν έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων

ΕΓΚΛΗΜΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΟΙΝΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
Αισχροκέρδεια	405 ΠΚ	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών και χρηματική ποινή [3 μήνες-5 έτη και 150-15.000 ευρώ]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο
Παραπλάνηση σε χρηματιστηριακές πράξεις	406Α ΠΚ	Φυλάκιση μέχρι 2 ετών [10 μέρες-2 έτη]	Μονομελές Πλημμελειοδικείο

Εκβίαση (άρθρο 385 ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Στο κυρωτικό τμήμα του άρθρου 385 ΠΚ περί εκβίασης προβλέπεται: Για το *βασικό έγκλημα* (παρ. 1 στοιχ. Β' εδάφιο α'), η επιβολή ποινής *φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών* (πλαίσιο ποινής από 2 μέχρι 5 χρόνια). Για το *διακεκριμένο έγκλημα της ληστοειδούς εκβίασης* (παρ. 1 στοιχ. α'), η επιβολή *πρόσκαιρης κάθειρξης* (πλαίσιο ποινής από 5 μέχρι 20 χρόνια) και εάν η πράξη τελέστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα ή είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή τη βαριά σωματική βλάβη του θύματος, *ισόβιας κάθειρξης ή πρόσκαιρης κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών* (πλαίσιο ποινής από 10 μέχρι 20 χρόνια). Για την *κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια τέλεση της πράξης* (παρ. 1 στοιχ. Β' εδάφιο Β'), προβλέπεται η επιβολή ποινής *κάθειρξης μέχρι δέκα ετών* (πλαίσιο ποινής από 5 μέχρι 10 χρόνια). Και, τέλος, για το *προνομιούχο έγκλημα της εκβίασης* (στοιχ. γ'), προβλέπεται η επιβολή ποινής *φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών* (πλαίσιο ποινής από 3 μήνες μέχρι 5 χρόνια). Στο κυρωτικό, επίσης, τμήμα του άρθρου 385 ΠΚ υπάγεται και το προβλεπόμενο στην παρ. 2 *μέτρο ασφαλείας* του άρθρου 72 ΠΚ.

 Αναιρετικός έλεγχος: Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη του πρώτου αναιρεσεύοντος για συγκρότηση και ένταξη σε εγκληματική οργάνωση και κακουργηματική εκβίαση, του δε δεύτερου αναιρεσεύοντος για απλή συνέργεια σε κακουργηματική εκβίαση. Ειδικότερα, παρατίθεται στην απόφαση ότι ο πρώτος αναιρεσεύων, μαζί με άλλα άτομα, συγκρότησε ομάδα με διαρκή δράση αποτελούμενη από τρία πρόσωπα, στην οποία εντάχθηκε ως μέλος, ότι η ομάδα ήταν δομημένη με κατανεμημένες αρμοδιότητες μεταξύ των μελών της, τα οποία δεν είχαν ενωθεί ευκαιριακά αλλά με σκοπό τη σε βάθος χρόνου τέλεση αορίστου αριθμού κακουργηματικών εκβιάσεων καταστηματαρχών σε διάφορες περιοχές της Αττικής, για την καταβολή στην ομάδα χρηματικών ποσών με απειλές προκλήσεως σωματικών βλαβών κατά των καταστηματαρχών, καθώς και με απειλές προκλήσεως βλάβης στις επιχειρήσεις τους, στις οποίες (εκβιάσεις) προέβαινε κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια. Περαιτέρω, αιτιολογείται πλήρως και η συνδρομή των επιβαρυντικών περιστάσεων, οι οποίες προσδίδουν στην εκβίαση κακουργηματικό χαρακτήρα, ενώ αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίο ο δεύτερος αναιρεσεύων δι' ενεργού

συμπεριφοράς συνέδραμε τον αυτοργό στην κατ' εξακολούθηση, κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια εκβίαση του τελευταίου διά της εισπράξεως για λογαριασμό του των χρημάτων της προστασίας [ΑΠ 1058/2013] – Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη του αναιρεσείοντος για εκβίαση κατ' εξακολούθηση, τετελεσμένη και σε απόπειρα. Ειδικότερα, ο αναιρεσείων-καθηγητής ΙΕΚ είχε σε περίοδο εξετάσεων τηλεφωνικές επαφές με φοιτητές που υστερούσαν στο μάθημά του και δεν είχαν γράψει καλά στις εξετάσεις, στους οποίους ανέφερε, με σκοπό να προσπορισθεί οικονομικό όφελος, ότι θα τους προβίβαζε εάν του έδιναν 50 ευρώ για κάθε βαθμό που απαιτείτο για να περάσουν το μάθημα. Ένας φοιτητής εξ αυτών ενέδωσε και κατέθεσε στο λογαριασμό του κατηγορουμένου το ποσό των 150 ευρώ, κατά το οποίο επήλθε αντίστοιχη ζημία στην περιουσία του εν λόγω φοιτητή, αφού αυτός οπωσδήποτε δεν το όφειλε στον καθηγητή του. Όσον αφορά τους λοιπούς φοιτητές, ο κατηγορούμενος, έχοντας αποφασίσει να τελέσει το αδίκημα της εκβίασης με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος παράνομο περιουσιακό όφελος, προέβη με την ως άνω συμπεριφορά του σε αρχή εκτέλεσης της πράξης, πλην όμως η πράξη του αυτή δεν ολοκληρώθηκε και παρέμεινε στο στάδιο της απόπειρας, όχι από δική του βούληση, αλλά από εξωτερικά εμπόδια, καθόσον οι φοιτητές δεν υπέκυψαν στις απαιτήσεις του και τον κατήγγειλαν στη διευθύντρια του ΙΕΚ. Μετά δε την αποκάλυψη της ενέργειας του κατηγορουμένου, αυτός αμέσως παραδέχθηκε τις πράξεις του και επέστρεψε τα χρήματα που έλαβε, γι' αυτό και του αναγνωρίσθηκε το ελαφρυντικό της ειλικρινούς μετάνοιας [ΑΠ 867/2010] – Αναιρεείται λόγω έλλειψης αιτιολογίας και νόμιμης βάσης το βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών, το οποίο απέρριψε την έφεση του αναιρεσείοντος κατά του βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, με το οποίο ο άνω παραπέμφθηκε με τους δύο συγκατηγορούμενούς του, για να δικαστεί για την αξιόποινη πράξη της ηθικής αυτοουργίας σε απόπειρα κακουργηματικής εκβίασης και απειλή. Ειδικότερα, το προσβαλλόμενο βούλευμα, αναφορικά με την αποδιδόμενη στον αναιρεσείοντα πράξη της ηθικής αυτοουργίας στην κύρια πράξη της απόπειρας κακουργηματικής εκβίασης στερείται της επιβαλλόμενης ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας, αφού δεν αναφέρεται με σαφήνεια ο τρόπος και τα μέσα που χρησιμοποίησε ως ηθικός αυτοργός, προκειμένου ο φυσικός αυτοργός να εισπράξει τη νόμιμη απαίτηση από τον παθόντα για λογαριασμό του [ΑΠ 463/2012] – Ορθή και ειδικά αιτιολογημένη παραπομπή του αναιρεσείοντα για απόπειρα κακουργηματικής εκβίασης κατ' εξακολούθηση, κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια με τη χρησιμοποίηση απειλών. Συγκεκριμένα, αυτός, έχοντας αποφασίσει να εξαναγκάσει τον παθόντα να προβεί παρά τη θέλησή του σε πράξη από την οποία θα επερχόταν ζημία στην περιουσία του, με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος παράνομο περιουσιακό όφελος, επιχείρησε πράξη που περιέχει τουλάχιστον αρχή εκτελέσεως του ως άνω εγκλήματος, το οποίο δεν ολοκληρώθηκε τελικά από εμπόδια εξωτερικά και ανεξάρτητα από τη θέλησή του. Με τις ενέργειές του αυτές σκόπευε να εξαναγκάσει τον παθόντα να του καταβάλει το χρηματικό ποσό των 700.000.000 δρχ., το οποίο του όφειλε κατά τους ισχυρισμούς του από χρηματιστηριακές συναλλαγές, ενώ στην πραγματικότητα ήταν ανύπαρκτη η παραπάνω οφειλή. Δεν επέτυχε, όμως, τελικά, να πραγματοποιήσει τον πιο πάνω σκοπό του διότι ο παθών δεν

ενέδωσε στις απειλές του κατηγορουμένου και κατήγγειλε την εις βάρος του επιχειρηθείσα εκβίαση [ΑΠ 724/2011] – Ειδικά και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένη η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία ο πρώτος αναιρεσείων καταδικάστηκε για επικίνδυνη σωματική βλάβη, απόπειρα ανθρωποκτονίας με ενδεχόμενο δόλο, απόπειρα εκβίασης και παράνομη οπλοφορία και οπλοχρησία. Αναγνωρίστηκε δε σε αυτόν το ελαφρυντικό της ειλικρινούς μεταμέλειας, επειδή με δική του πρωτοβουλία φρόντισε και ικανοποίησε εξωδικαστικά τις απαιτήσεις των παθόντων για τον τραυματισμό τους με αποτέλεσμα να παραιτηθούν και από την πολιτική αγωγή. Ο δεύτερος αναιρεσείων καταδικάστηκε για απόπειρα ανθρωποκτονίας με ενδεχόμενο δόλο και συγκεκριμένα για το ότι έχοντας αποφασίσει σε ήρεμη ψυχική κατάσταση να εκτελέσει το κακούργημα της ανθρωποκτονίας με ενδεχόμενο δόλο, επεχείρησε πράξη που περιείχε αρχή εκτέλεσης αυτού, πλην όμως δεν ολοκλήρωσε τη σκοπούμενη πράξη για λόγους ανεξαρτήτους της θελήσεώς του και ειδικότερα, αφού σε ήρεμη ψυχική κατάσταση αποδέχθηκε ότι μπορεί να θανατώσει τον παθόντα, μετέβη στο κατάστημα αυτού, όπου σε ήρεμη ψυχική κατάσταση πυροβόλησε εναντίον του από απόσταση 3-5 μ. περίπου με πυροβόλο όπλο δύο φορές με αποτέλεσμα να του προκαλέσει σοβαρές σωματικές βλάβες. Επιπλέον, ο ως άνω καταδικάστηκε για την πράξη της απλής συνέργειας σε απόπειρα εκβίασης και συγκεκριμένα για το ότι παρέσχε με πρόθεση απλή συνέργεια σε άλλον κατά την τέλεση της άδικης πράξης της απόπειρας εκβίασης και ειδικότερα γνωρίζοντας το σχέδιο του πρώτου αναιρεσείοντος να τελέσει την παραπάνω πράξη της εκβίασης σε βάρος των παθόντων μετέβη μαζί του στο κατάστημά τους και με την παρουσία του έχοντας πάνω του πιστόλι αγνώστου ταυτότητας και την εποπτεία του χώρου τον ενίσχυσε ψυχικά να τελέσει απόπειρα αυτή εκβίασης σε βάρος τους, ενώ κρίθηκε ένοχος παράνομης οπλοφορίας και οπλοχρησίας. Ο τρίτος αναιρεσείων καταδικάστηκε για ηθική αυτουργία στην παραπάνω πράξη της απόπειρας εκβίασης, επειδή με πρόθεση προκάλεσε σε άλλους την απόφαση να εκτελέσουν την άδικη πράξη της απόπειρας εκβίασης με σωματική βία και απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος και ζωής, που αυτοί τέλεσαν. Από καμία διάταξη δεν επιβάλλεται η κατά την απαγγελία της αποφάσεως αναφορά του ονόματος ή των ονομάτων του δικαστού ή των δικαστών που μειοψήφησαν, ούτε για ποιο λόγο μειοψήφησαν και συνεπώς η παράλειψη της αναφοράς αυτής δεν συνιστά έλλειψη αιτιολογίας της αποφάσεως [ΑΠ 1550/2010] – Απορρίπτεται η αίτηση αναίρεσης κατά του προσβαλλόμενου βουλεύματος, με το οποίο απορρίφθηκε κατ' ουσίαν η έφεση της αναιρεσείουσας κατά του βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών διά του οποίου αυτή παραπέμπεται στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, για να δικασθεί για ηθική αυτουργία από κοινού σε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως του εν διαστάσει συζύγου της και ηθική αυτουργία από κοινού σε κακουργηματική εκβίαση. Υπάρχει ειδική αιτιολογία ως προς το ότι η αναιρεσείουσα, ενεργώντας από κοινού με τους συγκατηγορούμενους της προσέφεραν χρηματική αμοιβή 500 ευρώ στον συγκατηγορούμενό τους ως αυτουργό, προκειμένου να σκοτώσει τον εν διαστάσει σύζυγό της, υποδεικνύοντας σε αυτόν τον τρόπο και το χρόνο που έπρεπε να δράσει και έτσι, τον έπεισαν να εκτελέσει την άδικη πράξη της ανθρωποκτονίας σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, την οποία

αυτός διέπραξε. Επιπλέον, ειδικά αιτιολογείται και το ότι η αναιρεσείουσα έπεισε τον συγκατηγορούμενό της αυτουργό να εκβιάσει την αδελφή της απειλώντας την ότι αν δεν του καταβάλλει 30.000 ευρώ, θα τη σκοτώσει. Το Συμβούλιο Εφετών, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προαναφερόμενες διατάξεις, τις οποίες ούτε εκ πλαγίου παραβίασε, αφού δεν έδωσε σε αυτές διαφορετική έννοια από εκείνη που πραγματικά έχουν και σωστά υπήγαγε σε αυτές τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι προέκυψαν από την κυρία ανάκριση και συγκροτούν την υποκειμενική και αντικειμενική υπόσταση των εγκλημάτων, για τα οποία κρίθηκε ότι πρέπει να παραπεμφθεί η αναιρεσείουσα [ΑΠ 1551/2010] – Ορθή και αιτιολογημένη παραπομπή του αναιρεσείοντος για ηθική αυτουργία σε κακουργηματική εκβίαση. Ειδικότερα το προσβαλλόμενο βούλευμα εκθέτει ρητά: α) την παράνομη απαίτηση που είχε ο αναιρεσείων από τον εγκαλούντα, ύψους 23.700 κυπριακών λιρών από επιταγή που ελήφθη υπό καθεσώς εκβίασης ώστε να μην υποβληθεί έγκληση σε βάρος του για απάτη, β) την πρόθεσή του να εισπράξει το ποσό αυτό της επιταγής χωρίς προσφυγή στη δικαιοσύνη, γ) την ανεύρεση από κοινού με τον συγκατηγορούμενό του ενός τρίτου προσώπου, δ) τη δημιουργία στο πρόσωπο αυτό και από τους δύο από κοινού της απόφασης να εξαναγκάσει τον εγκαλούντα με απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής να καταβάλει το ποσό αυτό, ε) τα μέσα δημιουργίας αυτής της απόφασης (υπόσχεση καταβολής ποσοστού 30% επί του ποσού που αυτός θα εισέπραττε), στ) το γεγονός ότι ο τρίτος δεν είχε καμία απολύτως σχέση, γνωριμία ή άλλη εμπλοκή μέχρι τότε με τον εγκαλούντα, η δε ανάμειξή του στην υπόθεση οφείλεται στην πρόκληση της σχετικής απόφασης από τον αναιρεσείοντα και τον συγκατηγορούμενό του, ζ) τις αλλεπάλληλες προσπάθειες του τρίτου - φυσικού αυτουργού να εξαναγκάσει τον εγκαλούντα με τα μέσα που συμφωνήθηκαν (απειλές με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής) να καταβάλει το παραπάνω ποσό, η) την ευόδωση των απειλών αυτών και την καταβολή ποσού 10.000 ευρώ από τον εγκαλούντα προς τον τρίτο - φυσικό αυτουργό με προορισμό τους ηθικούς αυτουργούς και θ) τον αιτιώδη σύνδεσμο των απειλών με την καταβολή και την αμέσως μετά από αυτή σύλληψη του τρίτου με το ποσό που είχε αποσπάσει [ΑΠ 715/2010] – Απορρίπτεται η αίτηση του αναιρεσείοντος-κατηγορουμένου για αναίρεση της αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών με την οποία καταδικάστηκε για το έγκλημα της εκβίασης. Συγκεκριμένα, το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση έκρινε ότι ο αναιρεσείων κατά το χρονικό διάστημα από τις αρχές Δεκεμβρίου 2002 μέχρι την 18.12.2002 με σκοπό να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος εξανάγκασε κάποιον με την απειλή σε πράξη από την οποία επήλθε ζημία στην περιουσία του εξαναγκασθέντος και δη απείλησε τον παθόντα ότι αν δεν του κατέβαλε τμηματικά το χρηματικό ποσό των 10.000 ευρώ συνολικά, δεν θα μεσολαβούσε, ώστε η αρμόδια Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου να αποφανθεί ευνοϊκά σε αίτημά του για την κατεδάφιση παλαιάς οικίας και ανέγερσης πολυώροφης οικοδομής, σε οικόπεδο που είχε αγοράσει και έτσι τον εξανάγκασε να του καταβάλει στις 11.12.2002 [...] ευρώ και στις 18.12.2002, 4000 ευρώ, με αποτέλεσμα να αποκομίσει παράνομο όφελος με αντίστοιχη περιουσιακή ζημία του παθόντα κατά τα άνω ποσά. Το γεγονός δε ότι ο πρώτος κατηγορούμενος συνελήφθη αφού έλαβε

το ποσό των 4.000 ευρώ με προσημειωμένα νομίσματα, δεν συνιστά απόπειρα του άνω εγκλήματος αφού είχε ήδη λάβει και προγενέστερα το ποσό των 5.000 ευρώ και είχε επέλθει ήδη η ζημία στον παθόντα και το όφελος σε αυτόν με την παραλαβή των 4.000 ευρώ, κατά την σύλληψή του. Επιπλέον, δεν αποδείχθηκε ότι αυτός προέβη σε κάποια ενέργεια στον υποβληθέντα από τον μηχανικό του παθόντα φάκελο στην αρμόδια επιτροπή, ώστε να δικαιούται κάποιας αμοιβής, αφού τον φάκελο αυτό συμπλήρωσε ο άνω μηχανικός, το δε προαναφερόμενο ποσό του δόθηκε σε δύο δόσεις πριν και μετά την έγκριση από την άνω επιτροπή της κατεδάφισης της άνω οικίας και αποτελούσε το αντάλλαγμα για την μεσολάβησή του προκειμένου να δοθεί στον παθόντα η άδεια κατεδάφισης. Σε περίπτωση δε που δεν κατέβαλε ο παθών το άνω ποσό δεν θα του δινόταν η άνω άδεια, άλλως θα καθυστέρουσε υπέρμετρα, με αποτέλεσμα να υποστεί ζημία από την καθυστέρηση καταβάλλοντας ποινικές ρήτρες, μολονότι για το ίδιο ακίνητο είχε χορηγηθεί άδεια κατεδαφίσεως προγενέστερα με σκοπό την ανοικοδόμηση [ΑΠ 549/2010] – Απορρίπτεται η αίτηση του Εισαγγελέα ΑΠ για την αναίρεση απόφασης, με την οποία κρίθηκε η κατηγορουμένη αθώα του εγκλήματος της εκβίασης σε βαθμό πλημμελήματος. Με αυτά που δέχθηκε το δικαστήριο της ουσίας διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του την απαιτούμενη από τις διατάξεις του Συντάγματος και του ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Συγκεκριμένα, κατά τρόπο σαφή, πλήρη και χωρίς αντιφάσεις αναφέρεται η μη ύπαρξη στο πρόσωπο της κατηγορουμένης των στοιχείων που συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος για το οποίο αυτή αθώωθηκε και ειδικότερα, αιτιολογείται ότι η κατηγορουμένη είχε νόμιμη αξίωση αποζημίωσης από τον πολιτικώς ενάγοντα-πλαστικό χειρουργό εξαιτίας των βλαπτικών αποτελεσμάτων της διενεργηθείσας επ' αυτής χειρουργικής επέμβασης. Το ποσό των 13.000 ευρώ, που έλαβε η κατηγορουμένη από τον πολιτικώς ενάγοντα-πλαστικό χειρουργό, χορηγώντας του σχετική απόδειξη, της παραδόθηκε κατά την ελεύθερη βούλησή του, μετά από σχετική συμφωνία για το ύψος του και μετά την απόρριψη της αρχικής πρότασής του πολιτικώς ενάγοντος-πλαστικού χειρουργού για καθορισμό της αποζημίωσης αυτής (αναγκαίας για αποκατάσταση της σωματικής βλάβης της κατηγορουμένης με νέα χειρουργική επέμβαση στο εξωτερικό) στο ποσό των 2.000.000 έως 3.000.000 δραχμών. Η αντίδραση της κατηγορουμένης κατά την αποχώρησή της από το γραφείο του πολιτικώς ενάγοντος, μετά την αρχική άρνησή του να της προσφέρει για εξώδικο διακανονισμό της διαφοράς τους ποσό μεγαλύτερο των 2.000.000 έως 3.000.000 δραχμών ότι «θα τον βγάλει στα κανάλια», δεν έρχεται σε αντίθεση ως προς το εκούσιο της καταβολής του ποσού των 13.000 ευρώ, ούτε ο τρόπος αντίδρασής της ήταν ποινικά κολάσιμος, αφού δικαιολογείται από την προηγηθείσα συμπεριφορά του πολιτικώς ενάγοντος απέναντί της σε σχέση με την αντιμετώπιση του προβλήματος που της δημιούργησε από την ανεπιτυχή χειρουργική επέμβαση και τον τρόπο που αυτός καθόρισε κατά την προσωπική εκτίμηση και κρίση το ύψος της αποζημίωσής της, τον οποίο εκείνη εξέλαβε ως προσβλητικό [ΑΠ 372/2010] – Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη των αναιρεσειόντων για αρπαγή κακουργηματική, εκβίαση κακουργηματική, επικίνδυνη σωματική βλάβη, παράνομη οπλοφορία/οπλοχρησία και παράνομη είσοδο στη

χώρα. Συγκεκριμένα ο αναιρεσείων και οι συγκατηγορούμενοί του απήγαγαν τους παθόντες χρησιμοποιώντας όπλα και αναγκάζοντάς τους έτσι, με την εκδήλωση της απειλής ότι σε περίπτωση αντίστασης ή άρνησης συμμορφώσεώς τους στις εντολές τους θα αντιμετώπιζαν άμεσο κίνδυνο για τη ζωή τους, να επιβιβαστούν σε αυτοκίνητο εντός του οποίου ο δεύτερος συγκατηγορούμενος τραυμάτισε τον πρώτο παθόντα στο αριστερό πόδι όταν αντιστάθηκε, με το μαχαίρι που έφερε. Στη συνέχεια τους οδήγησαν στην οικία του αναιρεσείοντος και τους κατακράτησαν, κτυπώντας τους στο κεφάλι, φορώντας τους κουκούλες και έχοντάς τους δεμένους, με σκοπό να εξαναγκάσουν τους γνωστούς του πρώτου παθόντος να τους παραδώσουν ως λύτρα το ποσό των 64.500 ευρώ, για το οποίο αυτοί δεν είχαν καμία υποχρέωση. Από το ανωτέρω συνολικό ποσό πρόφθασαν οι κατηγορούμενοι και εισέπραξαν την πρώτη δόση του ποσού των 14.500 ευρώ, ενώ το υπόλοιπο δεν κατόρθωσαν να το εισπράξουν, διότι εν τω μεταξύ συνελήφθησαν. Κατά το χρόνο δε που ο αναιρεσείων τέλεσε τις πράξεις αυτές (αρπαγή και εκβίαση) έφερε μαζί του όπλο και δη ένα πιστόλι και προξένησε στους ανωτέρω απαχθέντες σωματικές κακώσεις, χτυπώντας τους επανειλημμένως στο κεφάλι και σε άλλα σημεία του σώματός τους κατά τρόπο που μπορούσε να τους προκαλέσει βαριά σωματική βλάβη [ΑΠ 1663/2010].

 Ειδική Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία: – *Αλεξανδρής Β.*, Το έγκλημα της εκβίασης (συμβολή στην ερμηνεία του άρθρου 385 ΠΚ), 1995. – *Ανδρουλάκης Ι.*, Η δυνατότητα απευθείας παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο κατά τον Ν 3074/2002 υπό το πρίσμα της συστηματικής ερμηνείας, ΠοινΧρ ΝΘ',111. – *Ανδρουλάκης Ν.*, Το «παράνομον» της ιδιοποιήσεως κατά τα άρθρα 372, 375, 380 και του περιουσιακού οφέλους κατά τα άρθρα 385, 386 ΠΚ, ΠοινΧρ ΙΗ',513 = ΠοινΜελ 259. – *Ίδιος*, Η έννοια της βίας εν τω ποινικώ δικαίω, ΠοινΜελ 183. – *Βαθιώτης Κ.*, Απειλή νόμιμης συμπεριφοράς για την επίτευξη άσχετου σκοπού. Μια παρεξήγηση contra reum στα εγκλήματα της παράνομης βίας και της εκβίασης, ΠοινΔικ 2008,1069. – *Ίδιος*, Η προστασία της περιουσίας στο πλαίσιο παράνομων ή ανήθικων συναλλαγών, ΠοινΔικ 2006,895. – *Θεοδωράκης Γ.*, Ποινικό Δίκαιο. Απάτη, Εκβίαση, 2002. – *Κυριλλόπουλος*, Εκβίαση με απειλή ασκήσεως νομίμου δικαιώματος, ΕΕΝ 1961,404. – *Κωνσταντούλας*, Η εμφάνισις του εγκλήματος της εκβιάσεως, ΕλλΔικ 1975,265. – *Μπέκας Γ.*, Η γραμματική ερμηνεία ως εργαλείο προσέγγισης του άρθρου 385 παρ. 1 στοιχ. Β' ΠΚ, Υπερ 1998,201. – *Μπουρόπουλος Α.*, Το έγκλημα της εκβιάσεως: Άρθρο 385 ΠΚ, ΠοινΧρ ΙΔ',1. – *Μπρακουμάτσος Π.*, Η έννοια του σκοπού του παρανόμου περιουσιακού οφέλους στα εγκλήματα της εκβίασης και της ψευδούς βεβαίωσης, ΠοινΧρ ΝΣΤ',1305. – *Μυλωνόπουλος Χ.*, Η «πράξη, παράλειψη ή ανοχή» ως στοιχείο της εκβίασης, ΠΛογ 2001,241. – *Παπαδαμάκης Α.*, Η εκβιαστική «προστασία» επιχειρήσεων (άρθρο 385 παρ. 1β ΠΚ) ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος, εις: Ποινικό Δίκαιο - Ελευθερία - Κράτος Δικαίου, ΤιμΤ για τον Γ.-Α. Μαγκάκη, 1999, 371. – *Παπαθανασίου Κ.*, Η υλική αντιστοιχία ως στοιχείο αντικειμενικής υπόστασης, ΠοινΧρ ΝΘ',12. – *Παύλου Σ.*, Ο Ν 3074/2002 και η κατ' εξαίρεση δι' απευθείας κλήσεως παραπομπή του υπαλλήλου που κατηγορείται για κακούργημα στο αρ-

μόδιο δικαστήριο, ΠοινΔικ 2003,419. – Σπινέλλης Δ., Η εκβίαση, ΠοινΧρ ΛΕ΄,1. – Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1496/1991: Ο παράνομος χαρακτήρας τού περιουσιακού οφέλους στο έγκλημα της εκβίασης, Υπερ 1992,554. – Φιλόπουλος Π., Ερμηνευτική προσέγγιση στο έγκλημα της εκβίασης επιχειρήσεων, ΠοινΧρ ΝΒ΄,298. – Ψαρούδα-Μπενάκη Α., «Αναγκαία» συμμετοχή και επεκτατικό αποτέλεσμα των ενδίκων μέσων, ΠοινΧρ ΚΗ΄,177.

Απάτη (άρθρο 386 ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Στο κυρωτικό τμήμα του άρθρου 386 ΠΚ περί απάτης προβλέπεται: Για το *βασικό έγκλημα* της παρ. 1 εδάφιο α΄, η επιβολή ποινής *φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών* (πλαίσιο ποινής από 3 μήνες μέχρι 5 χρόνια). Για το *διακεκριμένο έγκλημα* της παρ. 1 εδάφιο β΄, η επιβολή ποινής *φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών* (πλαίσιο ποινής από 2 μέχρι 5 χρόνια), ενώ για τα διακεκριμένα εγκλήματα της παρ. 3, η επιβολή ποινής *κάθειρξης μέχρι δέκα ετών* (πλαίσιο ποινής από 5 μέχρι 10 χρόνια). Τα πιο πάνω όρια ποινών μεταβάλλονται προς το αυστηρότερο, εφόσον συντρέχουν οι όροι του Ν 1608/1850.

Στο κυρωτικό, τέλος, τμήμα του άρθρου 386 ΠΚ ανήκει και η *ικανοποίηση του παθόντος ως υποχρεωτικός προσωπικός λόγος απαλλαγής από την ποινή* με τις προϋποθέσεις του άρθρου 406Α ΠΚ, καθώς και το προβλεπόμενο στην παρ. 2 *μέτρο ασφαλείας* του άρθρου 72 ΠΚ.

 Προϊσχύουσες ποινικές κυρώσεις: Η κακουργηματική μορφή απάτης του άρθρου 386 παρ. 3 περ. α΄-β΄ ΠΚ τιμωρείτο και στην αρχική της μορφή με ποινή *κάθειρξης μέχρι δέκα ετών*, τα ποσά όμως τα οποία ετίθεντο ως προϋπόθεση για την εφαρμογή της αναπροσαρμόστηκαν από 15.000 και 73.000 ευρώ σε 30.000 και 120.000 ευρώ (αντιστοίχως για τις περ. α΄ και β΄) με το άρθρο 25 παρ. 1ιδ΄ και παρ. 2δ΄ Ν 4055/2012 (ΦΕΚ Α΄ 51/12.3.2012 - έναρξη ισχύος 2.4.2012).

 Αναιρετικός έλεγχος: Με αιτιολογημένη απόφαση καταδικάστηκε ο αναιρεσείων για το έγκλημα της απάτης σε βαθμό κακουργήματος, αφού στην προσβαλλόμενη απόφαση παρατίθενται, μεταξύ άλλων, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία θεμελιώνουν την αντικειμενική υπόσταση της από κοινού μετά από συναπόφαση των δύο συγκαταδικασθέντων και λοιπών αμέσων συνεργών τους, κατά συναυτουργία και κατ' εξακολούθηση, κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια τέλεση της απάτης, και δη ότι ο αναιρεσείων με τις μερικότερες πράξεις της απάτης που διέπραξε, ενεργώντας αρχικά ως βοηθός διακανονιστή ζημιών και μετέπειτα ως διακανονιστής ζημιών ασφαλιστικής εταιρίας, παραπλανώντας τους εκτός έδρας συνεργάτες της εταιρίας ασφαλιστικούς πράκτορες, απέβλεπε στο συνολικό παράνομο περιουσιακό όφελος των 25.598.000 δρχ., που πέτυχε, και στην αντίστοιχη συνολική ζημία της εγκαλούσας ασφαλιστικής εταιρίας, που επέφερε, ενεργώντας βάσει οργανωμένου σχεδίου και με την ιδιότητα του ασφαλιστικού

υπαλλήλου αυτής, με συμπαιγνία συναδέλφων του [ΑΠ 926/2012] – Απορρίπτεται η αίτηση αναίρεσης κατά του προσβαλλόμενου βουλεύματος, με το οποίο το Συμβούλιο Εφετών με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία απέρριψε την ασκηθείσα υπό του αναιρεσείοντος έφεση κατά του πρωτοδίκου βουλεύματος, με το οποίο αυτός έχει παραπεμφθεί να δικασθεί για τις πράξεις της κακουργηματικής πλαστογραφίας μετά χρήσεως κατ' εξακολούθηση και της κακουργηματικής απάτης κατ' εξακολούθηση. Ειδικότερα, προσδιορίζεται η ταυτότητα των εγγράφων που ο κατηγορούμενος εν γνώσει του πλαστογράφησε και χρησιμοποίησε για να παραπλανήσει τους αρμοδίους τραπεζικούς υπαλλήλους, ως δήθεν προερχομένων από την εγκαλούσα και όντων γνησίων, συνεπώς και ο σκοπός της παραπλάνησης των τρίτων και εκείνος του πορισμού οφέλους του και βλάβης της εγκαλούσης, προς δε και η επίτευξη αυτών, αφού οι υπάλληλοι επείσθησαν και κατέβαλαν εις στην υπ' αυτού εκπροσωπούμενη εταιρία το ποσό των 499.782,58 ευρώ, το οποίο εφόσον υπερβαίνει τις 73.000 ευρώ, προσδίδει στις πράξεις του το χαρακτήρα κακουργήματος [ΑΠ 660/2012] – Αναιρείται το προσβαλλόμενο βούλευμα, με το οποίο το Συμβούλιο αποφάνθηκε ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία κατά των κατηγορουμένων για απάτη στο δικαστήριο τετελεσμένη και σε απόπειρα κατ' εξακολούθηση σε βαθμό κακουργήματος εις βάρος του Δημοσίου. Ειδικότερα, οι αρνητικές αναφορές του Συμβουλίου στις παραδοχές ότι δεν προέκυψε πως οι κατηγορούμενοι χρησιμοποίησαν ψευδή ή νοθευμένα έγγραφα ή ψευδείς μαρτυρικές καταθέσεις, αφού δεν προσβλήθηκε κανένα από αυτά ως πλαστά ή ότι κάποιος μάρτυράς τους χαρακτηρίστηκε ως ψευδομάρτυρας, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι δεν απαιτείται τέτοια προσβολή για να στοιχειοθετηθεί το αδίκημα της απάτης στο Δικαστήριο, επιτείνει την ασάφεια της αιτιολογίας, ενόψει όλων των λοιπών αναφερομένων ελλείψεων, οι οποίες πρέπει να συμπληρωθούν, για να κριθεί το νόμιμο και το αληθές των τίτλων (πράγμα το οποίο είναι ζητούμενο, διότι αμφισβητείται η νομιμότητα και η αλήθεια της έκτασης και παραλείπεται η έκθεση της δικαστικής διαδρομής των διαφορών με τις δημόσιες αρχές του δικαιοπαρόχου των κατηγορουμένων) [ΑΠ 378/2012] – Ορθή και αιτιολογημένη παραπομπή της αναιρεσείουσας για κακουργηματική πλαστογραφία με χρήση από κοινού και κακουργηματική απάτη επί δικαστηρίω από κοινού και κατ' επάγγελμα. Συγκεκριμένα, το πληττόμενο βούλευμα ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τη διάταξη του άρθρου 386 ΠΚ, δεχόμενο ότι στοιχειοθετείται το από το άρθρο αυτό προβλεπόμενο έγκλημα της απάτης στο δικαστήριο στην περίπτωση αθέμιτης συμπαιγνίας των αντιδίκων (εικονική δίκη), οι οποίοι ενεργώντας ύστερα από συναπόφαση, με σκοπό να αποκομίσουν οι ίδιοι παράνομο περιουσιακό όφελος βλάπτοντας ξένη περιουσία, υποβάλλουν στο δικαστήριο ψευδείς ισχυρισμούς, υποστηριζόμενους με την εν γνώσει προσαγωγή πλαστών εγγράφων, αλλά και γνησίων μεν, ανακριβών όμως ως προς το περιεχόμενό τους, και την αποσιώπηση των αληθινών γεγονότων, καθώς και με ψευδή ομολογία ή ψευδές από την προσυνεννοημένη ερμηνοδικία τεκμήριο ομολογίας, συνεπεία των οποίων παραπλανάται το δικαστήριο και εκδίδει απόφαση από την οποία βλάπτεται η περιουσία τρίτων, αφού και η ομολογία αποτελεί αποδεικτικό μέσο. Περαιτέρω, αιτιολογείται ιδιαίτερα η συνδρομή του υποκειμενικού στοιχείου του δόλου που απαιτείται για τη συγκρότηση

των ανωτέρω εγκλημάτων, με την παράθεση των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν τη γνώση αυτής ως προς την πλαστότητα του ιδιωτικού συμφωνητικού διανομής και του ψευδούς κατά το περιεχόμενο τοπογραφικού διαγράμματος, που προσκομίστηκαν στο δικαστήριο, καθώς και ο πρόσθετος σκοπός αποκομίσεως περιουσιακού οφέλους των κατηγορουμένων και τότε αντιδίκων, με την αναγνώρισή τους, με παραπλάνηση του Δικαστηρίου, ως κυρίων όλης της επίδικης εκτάσεως [ΑΠ 1627/2011] – Το ότι υπάρχει ζημία ή όχι είναι αποτέλεσμα σύγκρισης, δηλαδή ένα αντικειμενικά μετρήσιμο μέγεθος που προκύπτει από τη σύγκριση της μετά την πράξη της απάτης περιουσιακής κατάστασης και εκείνης που θα υπήρχε χωρίς αυτή. Και ναι μεν δεν υπάρχει βλάβη, όταν η ζημία που επήλθε από την απατηλή συμπεριφορά του εξαπατώντος ισοσταθμίζεται από μία ισάξια αντιπαροχή που περιήλθε στον εξαπατηθέντα από την πράξη την οποία αυτός παραπείσθηκε να διαπράξει, πλην όμως αυτό προϋποθέτει ότι η αντιπαροχή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τον συμβατικά προταθέντα σκοπό. Ορθή και αιτιολογημένη παραπομπή για κακουργηματική απάτη βλάβης ανώτερης των 73.000 ευρώ του αναιρεσείοντος, ο οποίος εμφανίσθηκε στους εγκαλούντες ως αντιπρόσωπος στην Ελλάδα σλοβενικής εταιρίας που κατασκευάζει προκατασκευασμένα σπίτια και τους έπεισε για το αληθές των όσων τους διαβεβαίωσε, με αποτέλεσμα αυτοί να του αναθέσουν την κατασκευή προκατασκευασμένου σπιτιού, δίνοντας προκαταβολή 10.000 ευρώ και συμφωνώντας για την τοποθέτηση και παράδοση του σπιτιού επιπλέον το ποσό των 66.402 ευρώ, ενώ εκείνος γνώριζε εξ αρχής ότι θα εισαγάγει ένα προκατασκευασμένο σπίτι από μία σερβική εταιρία χονδρικού εμπορίου, εντελώς διαφορετικό από αυτό που τους διαβεβαίωσε και συμφώνησε μαζί τους, το οποίο δεν θα είχε καμία πιστοποίηση ως προς την κατασκευή του και την ασφάλειά του· όταν ο αναιρεσείων ολοκλήρωσε φαινομενικά την προκατασκευασμένη κατοικία, αυτή δεν ήταν κατοικήσιμη και επιπλέον όλα τα εξωτερικά της μέρη με την πάροδο των ημερών φαινόταν να αποσυντίθενται σαν να ήταν φτιαγμένα από χαρτί, επιπροσθέτως δε ουδέποτε παρέδωσε στους εγκαλούντες τα πιστοποιητικά πυροπροστασίας και αντισεισμικότητας, τα οποία είχαν συμφωνήσει να τους παραδώσει με την ολοκλήρωση του έργου, ώστε να γνωρίζουν αν το προκατασκευασμένο σπίτι ήταν ασφαλές προς κατοίκηση. Εφόσον το προσβαλλόμενο βούλευμα δέχθηκε ότι η οικία που δόθηκε ως αντιπαροχή στους εγκαλούντες δεν ήταν αυτή που συμφωνήθηκε και ότι ήταν τελείως άχρηστη για τον συμφωνηθέντα προορισμό, η προβαλλόμενη από τον αναιρεσείοντα σχετική αιτίαση ότι υπάρχει ασάφεια στο προσβαλλόμενο βούλευμα σχετικά με την βλάβη των εγκαλούντων είναι αβάσιμη [ΑΠ 119/2011] – Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη για απάτη του αναιρεσείοντος, ο οποίος ως έμπορος αυτοκινήτων παρέστησε ψευδώς στον εγκαλούντα ότι το προς πώληση μεταχειρισμένο αυτοκίνητο είχε διανύσει 33.800 χιλιόμετρα, ενώ στην πραγματικότητα είχε διανύσει πλέον των 86.482 χιλιομέτρων (την καταγραφή των στοιχείων αυτών είχε αλλοιώσει ο ίδιος παρεμβαίνοντας στο κοντέρ του αυτοκινήτου), και έτσι τον έπεισε να αγοράσει το εν λόγω αυτοκίνητο αντί του ποσού των 32.000 ευρώ, με αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο εγκαλών κατά το ποσό των 14.000 ευρώ περίπου, το οποίο αντιστοιχεί στη διαφορά της αξίας του πωληθέντος αυτοκινήτου που θα είχε, αν αυτό εί-

χε διανύσει τα 33.800 χιλιόμετρα, και της πραγματικής του αξίας λόγω του ότι είχε διανύσει 86.482 χιλιόμετρα, ο δε αναιρεσείων αποκόμισε αντίστοιχο παράνομο περιουσιακό όφελος. Με την παραδοχή ότι η προξενηθείσα στον εγκαλούντα ζημία ανήλθε σε 14.000 ευρώ αιτιολογείται πλήρως ότι η ζημία αυτή είναι ιδιαιτέρως μεγάλη, εφόσον τούτο μαρτυρείται και μόνο από το ύψος του εν λόγω ποσού [ΑΠ 122/2011] – Κατά τη διάταξη του άρθρου 386 παρ. 1 του ΠΚ, «όποιος, με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος, βλάπτει ξένη περιουσία, πείθοντας κάποιον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή, με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή την αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και αν η ζημία είναι ιδιαίτερα μεγάλη με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απάτης απαιτούνται: α) σκοπός του δράστη να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος χωρίς να προσαπαιτείται και η πραγματοποίηση του οφέλους, β) εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων, από την οποία, ως παραγωγό αιτία, παραπλανήθηκε κάποιος και προέβη στην επιζήμια για τον ίδιο ή άλλον πράξη, παράλειψη ή ανοχή και γ) βλάβη ξένης, κατά το αστικό δίκαιο, περιουσίας, η οποία να τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με τις παραπλανητικές ενέργειες και τις παραλείψεις του δράστη, χωρίς να απαιτείται ταυτότητα παραπλανηθέντος και ζημιωθέντος. Ως γεγονότα, κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, νοούνται τα πραγματικά περιστατικά που ανάγονται στο παρελθόν ή στο παρόν, όχι και εκείνα που πρόκειται να συμβούν στο μέλλον, όπως είναι οι απλές υποσχέσεις ή συμβατικές υποχρεώσεις. Όταν, όμως, οι τελευταίες συνοδεύονται ταυτόχρονα με ψευδείς διαβεβαιώσεις και παραστάσεις άλλων ψευδών γεγονότων, που αναφέρονται στο παρόν ή το παρελθόν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργούν την εντύπωση της μελλοντικής εκπληρώσεως με βάση την εμφανιζόμενη ήδη στο παρόν ψευδή κατάσταση πραγμάτων από τον δράστη, που έχει ειλημμένη την απόφαση να μην εκπληρώσει την υποχρέωσή του, τότε θεμελιώνεται το έγκλημα της απάτης. Περιουσία νοείται το σύνολο των οικονομικών αγαθών του προσώπου που έχουν χρηματική αξία, βλάβη της περιουσίας είναι η μείωση αυτής, δηλαδή η επί το έλαττον διαφορά μεταξύ της χρηματικής αξίας την οποία είχε προ της διαθέσεως που προκλήθηκε με την απατηλή συμπεριφορά και εκείνης που απέμεινε μετά από αυτήν. Βλάβη της περιουσίας υπάρχει έστω και αν ο παθών έχει ενεργό αξίωση προς ανόρθωσή της. Χρόνος τελέσεως της απάτης θεωρείται εκείνος κατά τον οποίο ο δράστης ενήργησε και ολοκλήρωσε την απατηλή συμπεριφορά του, δηλαδή προέβη στις ψευδείς παραστάσεις, εξαιτίας των οποίων παραπλανήθηκε ο παθών ή τρίτος. Είναι αδιάφορος τυχόν μεταγενέστερος χρόνος επελεύσεως της ζημίας του παθόντος, με την οποία ολοκληρώνεται η απάτη, καθώς και ο χρόνος που επιχειρήθηκε η ζημιογόνος ενέργεια ή παράλειψη του παθόντος [ΑΠ 1244/2010] – Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη των αναιρεσειόντων για τα εξής αδικήματα: των μεν πρώτου, δεύτερου και τέταρτου για απλή συνέργεια κατ' εξακολούθηση σε απόπειρα απάτης, της δε τρίτης αναιρεσειούσας για απόπειρα απάτης κατ' εξακολούθηση και για πλαστογραφία με χρήση κατ' εξακολούθηση. Ειδικότερα, η τελευταία έπεισε

τον τέταρτο αναιρεσεύοντα-οδοντίατρο να εκδώσει ψευδείς ιατρικές πιστοποιήσεις και αφού έπεισε τρίτα πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και οι λοιποί αναιρεσεύοντες, να της δώσουν τα βιβλιάριά τους, τα προσκόμισε μαζί με το δικό της στον ως άνω οδοντίατρο που ανέγραψε εντολές για οδοντιατρικές εργασίες, στις οποίες έπρεπε καθένας τους να υποβληθεί και πέτυχε να εγκριθούν οι οδοντιατρικές εργασίες από τις ελέγκτριες του ΟΠΑΔ. Ο αναιρεσεύων-οδοντίατρος εξέδωσε τις σχετικές διπλότυπες αποδείξεις, από τις οποίες προέκυπτε ότι είχαν εκτελεστεί οι αναφερόμενες στις εντολές οδοντιατρικές εργασίες και αυτός είχε εξοφληθεί από τους πελάτες του, η δε τρίτη αναιρεσεύουσα, υποβάλλοντας στα ελεγκτικά όργανα τις άνω εντολές εγκεκριμένες μαζί με τις αποδείξεις, αν και γνώριζε ότι οι εργασίες δεν είχαν πραγματοποιηθεί και αυτές ήταν ψευδείς, θέλησε να βλάψει την περιουσία του Δημοσίου με σκοπό να αποκομίσει η ίδια παράνομο περιουσιακό όφελος, πλην όμως η πράξη της δεν ολοκληρώθηκε όχι από δική της θέληση, αλλά από εξωτερικά αίτια. Το δικάσαν Δικαστήριο, όμως, ενώ καταδίκασε τους αναιρεσεύοντες σε στερητικές της ελευθερίας ποινές που δεν υπερβαίνουν τα δύο έτη, παρέλειψε να ερευνήσει τις προϋποθέσεις αναστολής εκτελέσεως των ποινών αυτών και τις μετέτρεψε σε χρηματικές, με ελλιπή αιτιολογία, υπερβαίνοντας έτσι την εξουσία του, αναιρουμένης ως προς το μέρος αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως [ΑΠ 1244/2010] – Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη για απάτη κατά συναυτουργία τριών κατηγορουμένων, εκ των οποίων ο πρώτος ως παραγωγός, δημιουργός και οργανωτής του τηλεπαιχνιδιού “Foto Fault”, η δεύτερη ως διευθύνουσα σύμβουλος εταιρίας που ανέλαβε την οργάνωση και εκμετάλλευσή του (ο πρώτος κατηγορούμενος της είχε εκχωρήσει το δικαίωμα εκμετάλλευσής) και η τρίτη κατηγορουμένη ως διευθύνουσα σύμβουλος εταιρίας που παρείχε studios για την παραγωγή και προβολή αυτού του τηλεπαιχνιδιού, ζημίωσαν την περιουσία του παθόντος τηλεθεατή κατά 1.900 ευρώ, ποσό που ωφελήθηκαν κατά τα συμβατικά τους ποσοστά, αποκρύπτοντας από αυτόν αφ’ ενός ότι η τηλεφωνική σύνδεση με τον τηλεοπτικό σταθμό θα χρεωνόταν με μεγάλο αριθμό μονάδων, αφ’ ετέρου ότι δεν θα μπορούσε να μιλήσει με τον τηλεπαρουσιαστή, όταν αυτός θα τηλεφωνούσε για να δώσει την ορθή απάντηση στο εύκολο ερώτημα ποία η διαφορά μεταξύ δύο προβαλλόμενων εικόνων, ούτως ώστε να κερδίσει το έπαθλο των 10.000 ευρώ, ταυτοχρόνως δε έλαβε χώρα και ψευδής παράσταση ως προς το ότι ο παθών ήταν σε γραμμή προτεραιότητας και ότι συμμετείχε και άλλος παίχτης, ο οποίος κατόπιν συνεννοήσεως με τον σταθμό “έβγαινε στον αέρα” δίνοντας εσφαλμένη απάντηση (εικονική συμμετοχή)· ο παθών πράγματι προσπάθησε να επικοινωνήσει τηλεφωνικώς με τον σταθμό, αλλά ενώ η κλήση στον αριθμό που αναγραφόταν επί της οθόνης ήταν ευχερέστατη, στη συνέχεια ετίθετο σκόπιμα σε αναμονή για μεγάλο χρονικό διάστημα που έφθανε μέχρι και δεκαπέντε λεπτά της ώρας, χωρίς ουδέποτε να μπορέσει να συνομιλήσει με τον τηλεπαρουσιαστή του παιχνιδιού, αφού μετά την πάροδο του δεκαπενταλέπτου έπεφτε η τηλεφωνική γραμμή και ήταν αδύνατη η επικοινωνία με τον παρουσιαστή. Η αποδιδόμενη στους αναιρεσεύοντες απάτη συνίσταται όχι στο ότι αυτοί με ψευδείς παραστάσεις δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωσή τους να αποδώσουν το έπαθλο στον νικητή του τηλεπαιχνιδιού (οπότε θα επρόκειτο για αστική απάτη), αλλά στο ότι αυτοί

απέκρυψαν αληθινό γεγονός. Η αιτίαση ότι δεν συνιστά πράξη εξαπάτησης το παραπάνω τηλεπαιχνίδι, γιατί απευθύνεται όχι σε εξατομικευμένο αποδέκτη, αλλά στο κοινό γενικώς, δεν ευσταθεί, καθ' όσον η απόκρυψη του αληθούς γεγονότος απευθύνθηκε προς τους συγκεκριμένους τηλεθεατές –μεταξύ των οποίων και στον παθόντα–, οι οποίοι επιθυμούσαν να λάβουν μέρος στο τηλεπαιχνίδι και, παραπλανηθέντες, κατέβαλαν για τις τηλεφωνικές κλήσεις υπέρογκα ποσά [ΑΠ 201/2010] – Αναιρείται η προσβαλλομένη απόφαση λόγω έλλειψης αιτιολογίας και εκ πλαγίου παραβίασης της διάταξης του άρθρου 386 ΠΚ. Ειδικότερα, ενώ στο σκεπτικό της αναφέρεται ως γενεσιουργός αιτία της προκληθείσας στον πολιτικώς ενάγοντα ζημίας (21.750.000 δρχ.) η υπ' αυτού καταβολή του ποσού σε ομόρρυθμη εταιρία προς εκπλήρωση συμβατικής υποχρεώσεως, αναληφθείσας υπ' αυτού κατόπιν συναφθείσας με τον αναιρεσείοντα σχετικής συμβάσεως, –η οποία (σύμβαση) και η επακολουθήσασα αυτής προς εκτέλεσή της καταβολή υπήρξαν, κατά τις παραδοχές της αποφάσεως, απότοκοι των ψευδών διαβεβαιώσεων του αναιρεσείοντος προς τον καταβαλόντα πολιτικώς ενάγοντα–, στο διατακτικό της απόφασης ως παραγωγός αιτία της ζημίας διαλαμβάνεται βιοτικό συμβάν ουσιωδώς διάφορο από αυτό που αναφέρεται στην αιτιολογία. Έτσι μεταξύ του αιτιολογικού και του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως υφίσταται αντίφαση ως προς το ουσιώδες πραγματικό ζήτημα της γενεσιουργού αιτίας της προκληθείσας στον πολιτικώς ενάγοντα ζημίας, με αποτέλεσμα να μην προκύπτει με σαφήνεια εάν τελικώς η επελθούσα ζημία ήταν αποτέλεσμα της καταβολής από τον πολιτικώς ενάγοντα του ανωτέρω ποσού σε εκπλήρωση υποχρεώσεώς του που ανέλαβε κατόπιν παραπλανητικών παραστάσεων από τον κατηγορούμενο, ή εάν συναρτάται προς την αθέτηση ενοχικής υποχρεώσεως (μη εξόφληση συναλλαγματικών), οι οποίες εκδόθηκαν και παραδόθηκαν στον πολιτικώς ενάγοντα χάριν καταβολής της προς αυτόν εκχωρηθείσας ως άνω απαιτήσεως. Η εν λόγω ασάφεια και αντίφαση άπτεται και του ουσιώδους ζητήματος της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ των ψευδών παραστάσεων και της προσγενομένης ζημίας [ΑΠ 76/2010].

Ειδική Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία: – *Αδάμου Ο.*, Η χρήση μέσων επιτήδειων προς παραπλάνηση του επενδυτικού κοινού του άρθρου 34 περ. α' Ν 3632/1928 ως μορφή χρηματιστηριακού εγκλήματος, πριν και μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 30 Ν 3340/2005, ΠοινΔικ 2007,464. – *Αναγνωστόπουλος Η.*, Απάτη και κοινοτική απάτη, ΠοινΧρ ΝΑ',759. – *Ανδρουλάκης Ι.*, Η δυνατότητα απευθείας παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο κατά τον Ν 3074/2002 υπό το πρίσμα της συστηματικής ερμηνείας, ΠοινΧρ ΝΘ',111. – *Ίδιος*, Το «παράνομον» της ιδιοποιήσεως κατά τα άρθρα 372, 375, 380 και του περιουσιακού οφέλους κατά τα άρθρα 385, 386 ΠΚ, ΠοινΧρ ΙΗ',513 = ΠοινΜελ 259. – *Ίδιος*, Είναι νοητή η «απάτη επί δικαστηρίω», ΠοινΧρ Κ',561 = ΠοινΜελ 285. – *Ίδιος*, «Η απειλή κινδύνου της ενεστώσης περιουσιακής καταστάσεως» ως περιουσιακή βλάβη και η αντιστοιχία ζημίας και οφέλους εν τω εγκλήματι της απάτης, ΠοινΧρ ΚΑ',1 = ΠοινΜελ 301. – *Ίδιος*, Και πάλιν περί της «απάτης εν δικαστηρίω», ΠοινΧρ ΚΑ',716. – *Ίδιος*, Ποινικά varia, ΠοινΧρ ΜΕ',673. – *Αποστολίδου Α.*, Απάτη: Η πλάνη, ως αποτέλεσμα πράξης εξαπάτησης, και η περιουσιακή διάθεση στο έγκλημα της

απάτης (άρθρο 386 ΠΚ), 2000. – *Αργυρόπουλος Χ.*, Το όριο μεταξύ δωροληψίας και απάτης, ΝοΒ 1985,1454. – *Βαθιώτης Κ.*, Εκμετάλλευση εσφαλμένης καταχώρισης πιστωτικού υπολοίπου: Απάτη με αθέμιτη παρασιώπηση, ΠΛογ 2001,1671. – *Ίδιος*, Η προστασία της περιουσίας στο πλαίσιο παράνομων ή ανήθικων συναλλαγών, ΠοινΔικ 2006,895. – *Ίδιος*, Χρηζουν οι επιπόλαιοι της ποινικής προστασίας του άρθρου 386 ΠΚ, ΠοινΧρ ΝΘ,986. – *Ίδιος*, Προβολή “στημένων” τηλεπαιχνιδιών και επίκληση υπερφυσικών δεξιοτήτων ως τρόποι εξαπάτησης - Ελλιπείς και στρεβλές νομολογιακές προσεγγίσεις στο έγκλημα της απάτης, ΠοινΔικ 2010,1332. – *Βασιλάκη Ε.*, Τα φαινόμενα “Phishing”, “Pharming” και η ποινική τους αξιολόγηση, ΠοινΧρ ΝΖ,860. – *Βασιλακόπουλος Π.*, Απάτη και φοροδιαφυγή, ΠοινΧρ ΛΖ,129. – *Γάφος Η.*, Το έγκλημα της απάτης, 1932. – *Γιαννίδης Ι.*, Η αξία του πράγματος ως «γεγονότος» στο έγκλημα της απάτης, ΠοινΧρ ΛΕ,92. – *Δασκαλάκης Ηλ.*, Σκέψεις τινές επί της ούτω καλουμένης απάτης εν δικαστηρίω, ΠοινΧρ ΚΑ,513, 624. – *Δούβα Γ.*, Οι ευρωπαϊκές κατά το Ελληνικό Ποινικό Δίκαιο, 2002. – *Ένωση Ευρωπαϊκών Νομικών*, Προς ένα Ευρωπαϊκό Δικαστικό Χώρο. Corpus juris ποινικών διατάξεων για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 1999. – *Ζημιανίτης Δ.*, Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2007. – *Ζησιάδης Β.*, Η οικονομική εγκληματικότητα, 2002. – *Θεοδωράκη Γ.*, Ποινικό Δίκαιο. Απάτη, εκβίαση, 2002. – *Καϊάφα-Γκμπάντι Μ.*, Η πρόταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Εισαγγελικής Αρχής και τον σχεδιασμό των εγκλημάτων κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας στα πλαίσια του Α΄ Πυλώνα - Διάλογος με την Πράσινη Βίβλο, ΠοινΔικ 2002,563. – *Ίδια*, Το ευρωπαϊκό εγχείρημα διαμόρφωσης κοινών ποινικών κανόνων - Οι ουσιαστικές διατάξεις του Corpus Juris κατά το νέο τροποποιημένο σχέδιο των προτάσεων της Φλωρεντίας, ΠοινΧρ ΝΑ,97. – *Ίδια*, Προβληματικές της σύγχρονης νομολογίας του Αρείου Πάγου στον χώρο του ουσιαστικού ποινικού δικαίου, ΠοινΔικ 2003,1255. – *Ίδια*, Οικονομικά συμφέροντα Ε.Ε. και κρατών μελών: Προβάδισμα ενωσιακού δικαίου ή εθνικής νομοθεσίας ΠοινΔικ ΝΖ,1315. – *Καίσαρης Π.*, Αμφισβητούμενα νομικά θέματα επί του εγκλήματος της απάτης, ΕΕΝ 1981,134. – *Ίδιος*, Επί του εγκλήματος της απάτης, ΕλλΔνη 1980,796. – *Κιούπης Δ.*, Ποινικό Δίκαιο και Ίντερνετ, 1999. – *Κονταξής Θ.*, Το «έγκλημα» της «απάτης επί δικαστηρίω» (ή η δικαιοσύνη -και πάλι- νομοθετούσα): ΠοινΔικ 2005,452. – *Κουράκης Ν.*, Το οργανωμένο έγκλημα: Φαινομενολογία του προβλήματος και δυνατότητες αντιμετώπισής του στην Ελλάδα, ΠοινΔικ 1999,1017. – *Κουράκης Ν./Αθανασίου Ε./Πατεράκης Ν.*, Το έγκλημα της απάτης, 2001. – *Κωνσταντινίδης Α.*, Απάτη σε δίκη, ΠοινΧρ 1988,557. – *Ίδιος*, Υπάρχει απάτη σε δίκη στην περίπτωση του άρθρου 938 παρ. 2 ΚΠολΔ, ΠοινΧρ ΜΕ,517. – *Λίβος Ν.*, Η κατ' επάγγελμα και η κατά συνήθεια τέλεση του εγκλήματος (άρθρο 13 περ. στ' ΠΚ), ΠοινΧρ ΜΣΤ,1217,1374. – *Μαγγανός Α.*, Η απάτη ως ποινικό αδίκημα, ΠοινΔικ 2000,179. – *Μαγκάκης Γ.*, Απάτη ψυχοερευνητών (μέντιουμ), ΝοΒ 1981,826. – *Ίδιος*, Ποινική αξιολόγηση πράξεων αστρολογίας, παραψυχολογίας και μαντικής. Κοινωνική προσφορότητα της πράξεως ως λόγος άρσεως του αδίκου. Απάτη, ΠοινΧρ 1981,298. – *Μανωλεδάκης Ι.*, Ερμηνεία κατ' άρθρο των όρων του ειδικού μέρους του ποινικού κώδικα, 1996.

– *Ίδιος*, Φορολογική απάτη και κοινή απάτη: ΠοινΔικ 2005,315. – *Μαργαρίτης Λ.*, Νομοθετικές μεταβολές – Θεωρητικές συμβολές - Νομολογιακές προσαρμογές: Το παράδειγμα της σχέσεως των εγκλημάτων της απάτης και της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής: ΠοινΔικ 2004,189. – *Μπέκας Γ.*, Συρροή υπεξαίρεσης με την διευκολυντική ή εξασφαλιστική της απάτη (με αφορμή το ΣυμβΠλημΡοδόπ 22/97), Υπερ 1997,707. – *Μπιτζιλέκης Ν.*, Ο χρόνος ως στοιχείο διαμόρφωσης της ζημίας στα περιουσιακά αδικήματα, ΠοινΧρ 2002,481. – *Μυλωνόπουλος Χ.*, Γεγονότα και προσωπικά κρίσεις στη μαρτυρική κατάθεση, ΠοινΧρ ΛΘ',688. – *Ίδιος*, Το πρόβλημα της συνυπαιτιότητας του θύματος στην απάτη, ΜΝΗΜΗ Χωραφά/Γάφου/Γαρδίκια, σελ. 141 επ. – *Ίδιος*, Η κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας και η δυνατότητα συρροής της με απάτη και αποδοχή προϊόντος εγκλήματος, Υπερ 92,1549. – *Ίδιος*, Η Κοινοτική Απάτη, ΠΛογ 2004,7. – *Ναμίας Ο.*, σύγχρονες μορφές (ηλεκτρονικής) απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές, ΠοινΧρ ΝΓ',487. – *Νικολούδη Π.*, Παράνομη αναπαραγωγή «κασετών-βιντεοκασετών» και σχέση με τα εγκλήματα πλαστογραφίας και απάτης, ΠοινΧρ ΛΕ',840. – *Παπαγεωργίου-Γονατάς Σ.*, Η σχέση απάτης με την Ασφαλιστική Απάτη, ΠΛογ 2007,279. – *Παπαδαμάκης Α.*, Τα περιουσιακά εγκλήματα, 2000. – *Παπαθανασίου Κ.*, Η υλική αντιστοιχία ως στοιχείο αντικειμενικής υπόστασης, ΠοινΧρ ΝΘ',12. – *Ίδια*, Συνιστά απάτη η έναντι χρηματικού ανταλλάγματος προσφορά διαγραφής από τα αρχεία του ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, Παρατηρήσεις στην ΣυμβΑΠ 1902/2008, ΠοινΔικ 2010,17. – *Ίδια*, Η «αναπάντητη» από αριθμό υψηλής χρέωσης ως πράξη εξαπάτησης με συμπερασματικά συναγόμενη δήλωση, ΠοινΔικ 2011,999. – *Παπαχαράλαμπος Χ.*, Εκλογή σε θέση καθηγητή ΑΕΙ με προβολή αναληθών ισχυρισμών, Υπερ 94,717. – *Παππάς Β.*, Χρήσις πλαστού εγγράφου και απάτη, ΠοινΧρ ΙΕ',193. – *Παύλου Σ.*, Ο Ν 3074/2002 και η κατ' εξαίρεση δι' απευθείας κλήσεως παραπομπή του υπαλλήλου που κατηγορείται για κακούργημα στο αρμόδιο δικαστήριο, ΠοινΔικ 2003,419. – *Περιστεράκη Α.*, Τα οικονομικά εγκλήματα κατά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - Corpus juris, ΠοινΔικ 2002,204. – *Σαμίτας Γ.*, Σχέσις του εγκλήματος της απάτης προς το άρθρο 79 Ν 5960/1933, ΝοΒ 1974,283. – *Ίδιος*, Το έγκλημα της απάτης επί δικαστηρίου βάσει συναλλαγματικών ευκολίας, ΝοΒ 1974,421. – *Σπινέλλης Δ.*, Απάτη. Έννοια αθέμιτου. Απάτη και απιστία, απατηλή πρόκληση βλάβης, χρηματιστηριακές πράξεις, ΠοινΧρ 1988,660. – *Ίδιος*, Ποινικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος, Εγκλήματα κατά των περιουσιακών αγαθών, τ. Β', 1985. – *Σταθόπουλος Α.*, Περίπτωσης απάτης επί δικαστηρίου (διάτ.), ΠοινΧρ ΚΘ',618. – *Ίδιος*, Η κατ' ιδέαν συρροή απάτης και εγκλήματος φοροδιαφυγής, ΠοινΧρ ΛΔ',767. – *Στεφανάκης Γ.*, Φοροδιαφυγή και απάτη, ΠοινΧρ 1982,213. – *Τέτοκας Β.*, Οι καρτελικές συμπράξεις ενόψει δημοπρασιών ως απάτη, ΝοΒ 2001,1789. – *Τζαννετής Α.*, Το αθροιστικό σύστημα στο κατ' εξακολούθηση έγκλημα και το ζήτημα της αναδρομικής εφαρμογής του άρθρου 98 παρ. 2 ΠΚ, ΠοινΧρ 2000,854. – *Τσόλκα Ο.*, Απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΠοινΧρ ΝΑ',750. – *Φασούλας Ζ.*, Απάτη στο δικαστήριο όταν ερημοδικεί ο ενάγων ή ο εναγόμενος - Προσυνεννοημένη και συμπαικτική ομολογία, ΑρχΝ 1999,321 – *Ίδιος*, Εντολή - Κατοχή - Χρηματιστές - Μετοχές - Τραπεζικά εμβάσματα - Μεταβίβαση κυριότητας με αντιφώνηση και προαντιφώνηση της νομής, ΝοΒ 2001,507. – *Ίδιος*, Απάτη αστική και

απάτη ποινική - έννοια - στοιχεία ομοιότητες και διαφορές - Χρόνος έναρξης της αποσβεστικής προθεσμίας της αστικής απάτης και χρόνος τέλεσης και έναρξης της παραγραφής της ποινικής απάτης. Κριτική θεώρηση των κρατουσών απόψεων (με αφορμή την παλαιά ΑΠ Ολ 293/1967 και την πρόσφατη ΑΠ 1656/2007), ΑρχΝ 2008,433. – Φιλόπουλος Π., Κοινοτικό Δίκαιο και εθνικό Ποινικό Δίκαιο, ΠοινΧρ ΝΓ',289. – Χαραλαμπίδης Α., Βασικοί προβληματισμοί ως προς την αντιμετώπιση του διασυνοριακού εγκλήματος από το Ποινικό Δίκαιο, ΠοινΧρ ΝΒ',97. – Ίδιος, Η σχέση απάτης κατά του Δημοσίου και της λεγόμενης «κοινοτικής απάτης»: ΠΛογ 2004,977. – Χαρανά Ν., Απάτη με αθέμιτη παρασώπηση γεγονότων, 1999. – Χριστοφορίδης Χ., Ανάγκη οριοθέτησης του εγκλήματος της απάτης, ΠοινΧρ ΜΒ',97. – Ίδιος, Ανάλυση ανύπαρκτης κατάθεσης από τράπεζα, ΠοινΧρ ΜΒ',749. – Ψαρούδα-Μπενάκη Α., Συνυπαιτιότητα θύματος στην απάτη. Απάτη με αποσίωπηση υπάρξεως ζημιών. Κερδοσκοπικές συμβάσεις. Σκοπός περιουσιακού οφέλους (ιδιωτ. Γνμδ.), ΠοινΧρ ΛΘ',146.

Απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Κατά το πρώτο εδάφιο του άρθρου 386Α ΠΚ η απάτη με υπολογιστή «τιμωρείται με τις ποινές του προηγούμενου άρθρου» δηλαδή της απάτης (άρθρο 386 ΠΚ). Εντεύθεν προκύπτει ότι η βασική απάτη με υπολογιστή τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών (πλαίσιο ποινής από 3 μήνες μέχρι 5 χρόνια), ενώ επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών (πλαίσιο ποινής από 2 μέχρι 5 χρόνια) αν η ζημία που προκλήθηκε από την πράξη είναι ιδιαίτερα μεγάλη. Αν, όμως, ο δράστης τελεί απάτες με υπολογιστή κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια και το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν το ποσό των 30.000 ευρώ ή αν το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν συνολικά τα 120.000 ευρώ, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών (πλαίσιο ποινής από 5 μέχρι 10 χρόνια).

Ως προς την απάτη με υπολογιστή δεν χωρεί εφαρμογή του Ν 1608/1950 διότι η απαρίθμηση των εγκλημάτων στα οποία αυτός εφαρμόζεται είναι περιοριστική και η τυχόν εφαρμογή του θα συνιστούσε απαγορευμένη αναλογία εις βάρος του κατηγορουμένου [ΑΠ 1152/1999 ΠοινΧρ Ν',352 ΠοινΧρ Ν',597, ΑΠ 1270/1993 ΠοινΧρ ΜΓ',1026].

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 406Α ΠΚ, το αξιόποινο της απάτης με υπολογιστή εξαλείφεται, όταν ο υπαίτιος με δική του θέληση και προτού εξεταστεί καθ' οιονδήποτε τρόπο για την πράξη του από τις αρχές ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα. Σε περίπτωση δε μερικής ικανοποίησης επέρχεται εξάλειψη του αξιοποίνου κατά το αντίστοιχο μόνο μέρος. Κατά την παρ. 3 άρθρ. 406Α ΠΚ, ο δράστης πλημμεληματικής απάτης με υπολογιστή απαλλάσσεται από κάθε ποινή εάν μέχρι το τέλος της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο ικανοποιήσει εντελώς τον ζημιωθέντα, καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας. Κατ' άρθρ. 406Α παρ. 4 συνδ. 384 παρ. 4 και 5 ΠΚ, σε περίπτωση απόπειρας απάτης αρκεί δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του ότι

έχουν ικανοποιηθεί, ενώ σε περίπτωση συμμετοχής η σχετική δήλωση ισχύει για όλους τους συμμετόχους, πλην όσων δηλώσουν ότι δεν την αποδέχονται.

 Αναιρετικός έλεγχος: Ορθή και ειδικά αιτιολογημένη παραπομπή του αναιρεσείοντα για την πράξη της υπεξαίρεσης αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας από δράστη που του το είχαν εμπιστευθεί με την ιδιότητα του διαχειριστή ξένης περιουσίας, της απάτης με υπολογιστή και της υπεξαγωγής εγγράφων κατ' εξακολούθηση διότι από όλες τις ληφθείσες υπόψη αποδείξεις πρόέκυψαν σοβαρές ενδείξεις ότι αυτός, εκμεταλλευόμενος την ιδιότητά του ως εταίρου κατά ποσοστό 50% και συνδιαχειριστή μαζί με τον πολιτικώς ενάγοντα - επίσης εταίρο κατά ποσοστό 50% μιας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είχε μεταξύ τους συσταθεί, όπως και τη δυνατότητα που παρείχε το καταστατικό της εταιρίας στον κάθε εταίρο να δεσμεύει και μόνος του την εταιρία εκτελώντας πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης της αλλά και την έλλειψη απαγόρευσης να συμμετέχουν οι εταίροι σε άλλες ανταγωνιστικές εταιρίες, κατόρθωσε να αποκλείσει τον μηνυτή από τη διαχείρισή της και, έχοντας την αποκλειστική διαχείριση της περιουσίας της εταιρίας αλλά και των βιβλίων και στοιχείων της, ιδιοποιήθηκε ποσό 34.000 ευρώ, το οποίο εμφάνισε ως δήθεν πληρωμή κάποιων υπαλλήλων της εταιρίας, έχοντας μάλιστα καταρτίσει και τις σχετικές πλαστές αποδείξεις πληρωμής. Στη συνέχεια ιδιοποιήθηκε χωρίς νόμιμη αιτία κινητά αντικείμενα και μηχανήματα που ανήκαν στην εταιρία, ενώ επεμβαίνοντας στον ηλεκτρονικό υπολογιστή της εταιρίας αλλοίωσε τα στοιχεία του προγράμματος εκτύπωσης του Γενικού Ημερολογίου σχετικά με διάφορα χρηματικές καταβολές τις οποίες εμφάνισε ότι είχε ο ίδιος κάνει προς την εταιρία υπό μορφή δανείου, αποσκοπώντας στην παράνομη ιδιοποίησή τους και στο τέλος αρνήθηκε να παραδώσει στον πολιτικώς ενάγοντα, παρότι τον είχε νόμιμα προσκαλέσει προς τούτο με εξώδικη δήλωσή του, τα έγγραφα και τα λοιπά στοιχεία της εταιρίας ώστε να προβεί ως συνδιαχειριστής στα δικαιώματα ελέγχου αυτών και τα απέκρυψε με πρόθεση, έχοντας το σκοπό να βλάψει τα συμφέροντα του μηνυτή, αφού χωρίς τα έγγραφα και τα στοιχεία αυτά δεν είχε τη δυνατότητα να ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά του [ΑΠ 90/2010] – Η αιτιολογία της προσβαλλομένης απόφασης δεν είναι η απαιτούμενη ειδική και εμπεριστατωμένη, διότι από τα εκτιθέμενα στο σκεπτικό και το διατακτικό στοιχεία δεν προκύπτει με σαφήνεια ποια μορφή απάτης δέχθηκε το δικαστήριο ότι τέλεσαν οι κατηγορούμενοι (διευθυντής Τράπεζας και υπάλληλος επί των συναλλαγών) και, συγκεκριμένα, την κοινή του άρθρου 386 ΠΚ ή εκείνη του άρθρου 386Α ΠΚ, δεδομένου ότι ενώ δέχεται ως τελεσθείσα εκ μέρους τους απάτη με υπολογιστή, εν συνεχεία κρίνει ότι παρενέβησαν με ψευδή στοιχεία στον υπολογιστή, χωρίς όμως να δέχεται και ότι επηρέασαν με τον τρόπο αυτό την επεξεργασία των δεδομένων ή τον προγραμματισμό του συστήματος, αλλά μόνο ότι με τις ψευδείς καταχωρίσεις έλαβαν χώρα καταθέσεις μετρητών που δεν είχαν γίνει. Συγκεκριμένα, με την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών, οι κατηγορούμενοι παραπλάνησαν τους αρμοδίους υπάλληλους των υποκαταστημάτων της Τράπεζας μέσω του υπολογιστή από την ένδειξη περί υπάρξεως πιστωτικού υπολοίπου στους λογαριασμούς και έτσι οι τελευταίοι πλήρωναν τα αιτούμενα ποσά στους εμφανιζομένους ως δικαιούχους

αυτών (δηλαδή τέλεση κοινής απάτης). Επομένως, τυγχάνει αναιρετέα και για έλλειψη νόμιμης βάσης η απόφαση, καθόσον καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος της ορθής ή μη εφαρμογής των ουσιαστικών ποινικών διατάξεων που εφαρμόσθηκαν [ΑΠ 1152/1999].

 Ειδική Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία: – Αγγελής Ι., Διαδίκτυο (internet) και Ποινικό Δίκαιο. Έγκλημα στον κυβερνοχώρο (cybercrime-internet crime), ΠοινΧρ Ν', 675. – Αναγνωστόπουλος Η., Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 1904/1991 ΠοινΧρ ΜΒ', 197. – Ανδρουλάκης Ν., Ποινικά Varia, ΠοινΧρ ΜΕ', 673. – Βασιλάκη Ε., Η καταπολέμηση της εγκληματικότητας μέσω Ηλεκτρονικών Υπολογιστών η αντιμετώπιση του προβλήματος ιδιαίτερα μετά την εισαγωγή του Ν 1805/1988, Ποινικά 40, 1993. – *Ιδια*, Τα φαινόμενα "Phishing", "Pharming" και η ποινική τους αξιολόγηση, ΠοινΧρ ΝΖ', 860. – Βελέντζας Γ., Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων (Εργασιών) Θεσσαλονίκη 1996. – Γεωργιάδης Γ., Η προστασία των διακριτικών γνωρισμάτων στο διαδίκτυο- Domain names, ΔΕΕ 1999, 1243. – Γιαννόπουλος Θ., Όψεις και προβλήματα της ηλεκτρονικής εγκληματικότητας ΝοΒ 34, 173. Ελληνική Εταιρεία Ποινικού Δικαίου, Πρακτικά Δ' Πανελλήνιου Συνεδρίου, 1993. – Ζαννή Α., Το διαδικτυακό έγκλημα, 2005. – Ζησιάδης Β., Η οικονομική εγκληματικότητα στο ουσιαστικό και δικονομικό οικονομικό Ποινικό Δίκαιο, 2001. – Καϊάφα-Γκμπάντι, Ποινικό Δίκαιο και καταχρήσεις της πληροφορικής, Αρμ 2007, 1058. – Καρακώστας Ι., Δίκαιο και Internet. Νομική αντιμετώπιση του Διαδικτύου, ΝοΒ 46, 1172-1184. – *Ιδιος*, Το Δίκαιο των ΜΜΕ 2005, 482. – *Ιδιος*, Δίκαιο και Internet Νομικά ζητήματα του διαδικτύου, 2001. – Κιούρης Δ., Ποινικό Δίκαιο και Internet, Ποινικά 57, 1999. – *Ιδιος*, Αλλοίωση ηλεκτρονικών δεδομένων και αθέμιτη πρόσβαση σε ηλεκτρονικά δεδομένα. Κενά και αδυναμίες της Ποινικής Νομοθεσίας, Υπερ 2000, 959. – *Ιδιος*, Ποινική ευθύνη των εταιρειών παροχής πρόσβασης στο Internet, ΠοινΧρ ΜΗ', 712. – Κουράκης Ν., Το οικονομικό Έγκλημα στην Ελλάδα σήμερα, ΠοινΔικ 2000, 644. – *Ιδιος*, Κριτική επισκόπηση νομολογίας κατά θέματα: Απάτη με ηλεκτρονικό υπολογιστή, ΠΛογ 2001, 2594. – Λάζος Γ., Πληροφορική και έγκλημα, 2001. – *Ιδιος*, Το οικονομικό έγκλημα στη σύγχρονη Ελλάδα. Σκληρά δεδομένα και βασικές συντεταγμένες, ΠοινΔικ 2000, 655. – Μανιώτης Η., ψηφιακή υπογραφή ως μέσο διαπιστώσεως της γνησιότητας των εγγράφων στο αστικό δικονομικό δίκαιο, 1998. – Μανωλεδάκης Ι., Το έννομο αγαθό ως βασική έννοια του Ποινικού Δικαίου, 1998. – Μούζουλας Γ., Η χρήση της τεχνολογίας της πληροφόρησης ως μέσο τέλεσης αξιόποινων πράξεων, Μέθοδοι τάσεις και προοπτικές της ποινικής καταστολής, ΠοινΧρ Μ', 778. – Μπουρμάς Γ., Στοιχεία απάτης με υπολογιστή κατ' άρθρο 386α ΠΚ και διάκριση αυτής από την κοινή απάτη του άρθρου 386 ΠΚ, ΠοινΧρ ΝΑ', 468. – Μπόση Μ., Ζητήματα ασφαλείας στη Νέα Τάξη Πραγμάτων Εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1999. – Μυλωνόπουλος Χ., Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και Ποινικό Δίκαιο. Συμβολή στην ερμηνεία των άρθρων 13γ, 370Β, 370Γ, 386Α ΠΚ (άρθρα 2-5 Ν 1805/1988), Ποινικά 33, 1991. – *Ιδιος*, Η ποινική προστασία του λογισμικού κατά το Ελληνικό Ποινικό Δίκαιο, ΠοινΧρ ΛΗ', 3. – Ναμίας Ο., Σύγχρονες μορφές (ηλεκτρονικής) απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές, ΠοινΧρ ΝΓ', 487.

– *Νούσκαλης Γ.*, Απάτη με ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ). Το παρελθόν και το μέλλον του άρθρου 386Α ΠΚ ιδίως υπό το πρίσμα των εξελίξεων στο συμβούλιο της Ευρώπης και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ΠοινΔικ 2003,178. – *Παπαθανασίου Κ.*, Η υλική αντιστοιχία ως στοιχείο αντικειμενικής υπόστασης, ΠοινΧρ ΝΘ΄,12. – *Παπαθεοδώρου Θ.*, Δημόσια Ασφάλεια και αντεγκληματική πολιτική Συγκριτική προσέγγιση, 2002. – *Παύλου Σ.*, Αποφάσεις-πλαίσια, 2005. – *Ίδιος*, Παρατηρήσεις στη ΣυμβΝαυτΠειρ 418/1996, Υπερ 1997,113. – *Σάμιος Θ.*, Η χρησιμοποίηση “μη ορθών” ή “ελλιπών” στοιχείων ως τρόπος τελέσεως της απάτης με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ). Το παράδειγμα της ανάληψης μετρητών από ΑΤΜ με την χρήση κάρτας αυτόματης συναλλαγής, εις: Τιμητικός Τόμος Α. Ψαρούδα-Μπενάκη, 2008, 517 επ. – *Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε.*, Υπεξαίρεση και λογιστικό χρήμα, Υπερ 1998,940. – *Ίδια*, Παρατηρήσεις σε ΣυμβΠλημΠατρ 211/2001, ΠοινΔικ 2002,880. – *Φαραντούρης Ν.*, Σύγχρονες εγκληματικές δράσεις στο διαδίκτυο- Ενωσιολογική προσέγγιση και ποινική αντιμετώπιση του Hacking και του φαινομένου της μόλυνσης με ιούς, ΠοινΔικ 2003,191. – *Χλούπης Γ.*, Υπερεθνικό Έγκλημα με τη χρήση Η/Υ, ΑρχΝ 1999,647. – *Ψούνη-Ζορμπά*, Δήλωση βουλήσεως μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ένταξη στο σύστημα του ΑΚ, δυνατότητες ακύρωσης, 1988. – *Ψυχομάνης Ι.*, Τραπεζικό Δίκαιο, Δίκαιο των τραπεζικών συμβάσεων, Γενικό Μέρος, καταθέσεις, πιστώσεις, εγγυητικές επιστολές, Θεσσαλονίκη 1997. – *Χάνος Α.*, Δίκαιο και τεχνολογική εξέλιξη στην κοινωνία των πληροφοριών με παράδειγμα το διοικητικό δίκαιο, ΕΕΝ 2000,7. – *Χαραλαμπίκης Α.*, Διάγραμμα Ποινικού Δικαίου, 1999. – *Ίδιος*, Μελέτες Ποινικού Δικαίου, 1999.

Απάτη ευτελούς αξίας (άρθρο 387 ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Με το άρθρο 387 ΠΚ τυποποιείται προνομιούχος μορφή απάτης, για την οποία καλούνται σε εφαρμογή οι ρυθμίσεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 377 ΠΚ. Έτσι, η πράξη τής απάτης, εκ της οποίας προκλήθηκε περιουσιακή βλάβη ευτελούς αξίας, επισύρει επιεικέστερη ποινική μεταχείριση από εκείνη του άρθρου 386 παρ. 1 εδ. α΄ ΠΚ τιμωρούμενη με μικρότερη ποινή, ήτοι με *χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι έξι μηνών* (πλαίσιο ποινής από 150 μέχρι 15.000 ευρώ ή 10 μέρες μέχρι 6 μήνες). Στην περίπτωση που η πράξη τελέστηκε από ανάγκη για άμεση χρήση ή ανάλωση του αντικειμένου τής απάτης, το δικαστήριο μπορεί να κρίνει την πράξη *ατιμώρητη* (άρθρο 377 παρ. 2 ΠΚ).

Απάτη σχετική με τις ασφάλειες (άρθρο 388 ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Στο κυρωτικό τμήμα του άρθρου 388 ΠΚ περί απάτης σχετικής με τις ασφάλειες προβλέπεται και στις δύο παραγράφους η επιβολή ποινής *φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών* (πλαίσιο ποινής από 6 μήνες μέχρι 5 χρόνια).

Στο κυρωτικό τμήμα της ως άνω διάταξης ανήκει επίσης η προβλεπόμενη στο άρ. 406Α ΠΚ *ικανοποίηση του παθόντος, ως υποχρεωτικός προσωπικός λόγος απαλλαγής από την ποινή*.

 Αναιρετικός έλεγχος: Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη των αναιρεσιόντων για εμπρησμό από κοινού από τον οποίο μπορούσε να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο και απόπειρα κακουργηματικής απάτης κατ' εξακολούθηση. Συγκεκριμένα, αυτοί προξένησαν πυρκαγιά σε εργοστάσιο ιδιοκτησίας τους, προκειμένου στη συνέχεια, μετά τη δι' εμπρησμού επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης, αφενός να εισπράξουν το οικείο ασφάλισμα, αφετέρου να αποκλείσουν από το ασφάλισμα τους δανειστές τους. Πλην όμως η πράξη τους αυτή δεν ολοκληρώθηκε από αίτια εξωτερικά και ανεξάρτητα της θέλησής τους και συγκεκριμένα επειδή οι μηνύτριες εταιρίες, αμφισβητώντας το ποσό της αποζημιώσεως και αμφιβάλλοντας για τα αίτια της πυρκαγιάς, δεν τους κατέβαλαν το παραπάνω ποσό, αλλ' υπέβαλαν τις ένδικες μηνύσεις για τη διαλεύκανση της υποθέσεως. Ορθά δε απορρίφθηκε ο ισχυρισμός των κατηγορουμένων ότι δήθεν επρόκειτο για απάτη σχετική με τις ασφάλειες και όχι για απόπειρα απάτης, διότι μεταξύ των δύο ως άνω αδικημάτων υφίσταται αληθινή πραγματική συρροή, καθόσον τα υποκειμενικά και αντικειμενικά στοιχεία τους είναι διαφορετικά, η δε απάτη περί τις ασφάλειες αποτελεί ειδική περίπτωση εγκλήματος που δεν καλύπτεται από την κοινή απάτη, δεδομένου ότι στρέφεται κατά του εννόμου αγαθού της ασφαλιστικής πίστεως, το οποίο δεν ταυτίζεται απολύτως προς την έννοια της περιουσίας. Περαιτέρω, οι δόλιες ενέργειες των κατηγορουμένων πριν από την εκδήλωση της πυρκαγιάς δεν μπορούν να θεμελιώσουν αυτοτελή απόπειρα απάτης, αλλά αποτελούν προπαρασκευαστικές πράξεις προκειμένου, στη συνέχεια, μετά τον εμπρησμό, να επιτύχουν την εξαπάτηση αυτών ότι επήλθε η ασφαλιστική περίπτωση και έτσι να εισπράξουν το ασφάλισμα, κηρυσσομένων έτσι αθώων των κατηγορουμένων για τις επί μέρους αυτές πράξεις [ΑΠ 108/2011] – Για τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος της απάτης σχετικής με τις ασφάλειες απαιτείται αντικειμενικώς μεν η πραγμάτωση του κινδύνου για τον οποίο έγινε η ασφάλιση, υποκειμενικώς δε δόλος συνιστάμενος στη γνώση ότι το αντικείμενο είναι ασφαλισμένο και στη θέληση του δράστη να πραγματώσει τον κίνδυνο κατά του οποίου ασφαλίσθηκε το πράγμα, προσέτι δε και σκοπός του να εισπράξει είτε ο ίδιος, αν αυτός είχε καταρτίσει την ασφάλιση, είτε άλλος, αν είναι τρίτος, το ποσό για το οποίο είχε ασφαλισθεί το πράγμα. Τον σκοπό αυτό πρέπει να επιδιώκει ο δράστης είτε με ψευδείς παραστάσεις ότι ο κίνδυνος πραγματώθηκε τυχαίως ή κατόπιν ενεργειών άλλου, είτε με αθέμιτη απόκρυψη ή παρασίωπηση ότι αυτός ή άλλος εν γνώσει του πραγμάτωσε τον κίνδυνο, είτε και με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Με την πραγμάτωση του ασφαλιστικού κινδύνου είναι ήδη τετελεσμένη η πράξη, χωρίς να απαιτείται και η πραγμάτωση της περιουσιακής βλάβης του ασφαλιστή. Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη του κατηγορουμένου για απάτη σχετική με τις ασφάλειες, καθώς αυτός, που είχε συνάψει ασφαλιστική σύμβαση με την πολιτικώς ενάγουσα ασφαλιστική εταιρία για την κάλυψη των κινδύνων της επαγγελματικής του εγκατάστασης (στούντιο φωτογράφησης), παρέστησε ψευδώς στην εν λόγω ασφαλι-

στική εταιρία ότι επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος (κλοπή) αναφορικά με πράγματα που βρίσκονταν στο ανωτέρω φωτογραφικό στούντιο, συνολικής αξίας 9.000.000 δρχ. και ζήτησε από αυτήν να του καταβάλει ισόποση με την αξία των πραγμάτων αποζημίωση, ενώ στην πραγματικότητα ο ίδιος τα είχε απομακρύνει από τον χώρο του καταστήματός του. Ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 388 παρ. 1 ΠΚ, αφού αυτός απλώς παρέστησε ψευδώς ότι ο κίνδυνος πραγματώθηκε, απορρίπτεται, διότι το έγκλημα της απάτης σχετικής με τις ασφάλειες πραγματώνεται και στις περιπτώσεις που ο δράστης εμφανίζει ψευδώς ότι ο κίνδυνος πραγματώθηκε [ΑΠ 915/2007].

 Ειδική Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία: – Παπαγεωργίου-Γονατάς Στ., Η σχέση απάτης με την ασφαλιστική απάτη, ΠΛογ 2007,279. – Παύλου Στ., Η μετεξέλιξη της διακινδυνεύσεως σε βλάβη και τα ανακύπτοντα ζητήματα συρροής, ΠοινΧρ ΝΑ΄,961.

Απατηλή πρόκληση βλάβης (άρθρο 389 ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Στο κυρωτικό τμήμα του άρθρου 389 ΠΚ περί απατηλής πρόκλησης βλάβης προβλέπεται η επιβολή ποινής φυλάκισης μέχρι δύο ετών (πλαίσιο ποινής από 10 μέρες μέχρι 2 χρόνια) ή χρηματική ποινή (πλαίσιο ποινής από 150 μέχρι 15.000 ευρώ).

 Αναιρετικός έλεγχος: Για την συγκρότηση της αντικειμενικής υπόστασης της πλαστογραφίας απαιτείται η εξ ύπαρξης κατάρτιση εγγράφου από τον αυτουργό που το εμφανίζει ότι καταρτίστηκε από άλλον ή η νόθευση γνήσιου εγγράφου, δηλαδή η αλλοίωση της έννοιας του περιεχομένου του η οποία μπορεί να γίνει με την προσθήκη ή εξάλειψη ή και με τα δύο λέξεων, αριθμών ή σημείων, για την υποκειμενική δε θεμελίωσή του απαιτείται δόλος, έστω και ενδεχόμενος. Περαιτέρω, για τη στοιχειοθέτηση της απάτης, το πρόσωπο που παραπλανήθηκε δεν απαιτείται να είναι το ίδιο με εκείνο που περιουσιακώς βλάπτεται, αρκεί το περιουσιακό όφελος που επεδίωξε ο δράστης να προέρχεται από την περιουσία του βλαπτόμενου, στη διάθεση της οποίας προέβη ο παραπλανηθείς, έτσι ώστε αυτό να αποτελεί την ανάστροφη όψη της περιουσιακής βλάβης. Στην προκειμένη περίπτωση, οι κατηγορούμενοι κηρύχθηκαν ένοχοι για πλαστογραφία από κοινού και κατ' εξακολούθηση με χρήση πλαστών συναλλαγματικών και για απάτη από κοινού ιδιαίτερα μεγάλης ζημίας. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι αυτοί κατάρτισαν 4 πλαστές συναλλαγματικές, ποσού 3.000.000 δρχ. η καθεμία, εκδόσεως της εταιρίας τους (ΟΕ) σε διαταγή της ίδιας, που φέρεται να τις αποδέχθηκε ο μηνυτής χωρίς να έχει δώσει σχετική εντολή ή έγκριση ή συναίνεση να θέσουν τα στοιχεία του και την υπογραφή του στη θέση του αποδέκτη των εν λόγω συναλλαγματικών. Στη συνέχεια, οι κατηγορούμενοι τις χρησιμοποίησαν καταθέτοντας αυτές για λογαριασμό της εταιρίας τους σε Τράπεζα ως «άξίες λόγω ενεχύρου», προκειμένου να καλυφθεί μέρος της πίστωσης που είχε λάβει με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό η ως άνω εταιρία προς την οποία οπισθογρα-

φήθηκαν οι συναλλαγματικές. Παράλληλα οι κατηγορούμενοι παραπλάνησαν τους αρμόδιους υπαλλήλους της προαναφερόμενης Τράπεζας διαβεβαιώνοντάς τους ότι οι παραπάνω συναλλαγματικές είναι γνήσιες και έτσι τους έπεισαν να δεχθούν την κατάθεσή τους, λόγω ενεχύρου, ώστε να καλυφθεί ανάλογα μέρος του ως άνω πιστωτικού λογαριασμού (κατά 12.000.000 δρχ.) και να αυξηθεί παράλληλα κατά το ίδιο ποσό το πιστωτικό όριο της εταιρίας τους στην εν λόγω Τράπεζα, βλάπτοντας έτσι την περιουσία του μηνυτή κατά το ανωτέρω ποσό ο οποίος υποχρεώθηκε να το πληρώσει εντόκως με διαταγή πληρωμής που εκδόθηκε μετά από αίτηση της κομίστριας των συναλλαγματικών Τράπεζας. Απορρίπτεται ως αβάσιμος ο ισχυρισμός των κατηγορουμένων ότι ο μηνυτής είχε συναινέσει στην έκδοση των ως άνω συναλλαγματικών. Με τις σχετικές παραδοχές του το δικαστήριο διέλαβε στην απόφασή του την απαιτούμενη αιτιολογία ως προς το έγκλημα της πλαστογραφίας, γενομένου δεκτού ότι για την παραδοχή της συναυτουργίας δεν απαιτείτο περαιτέρω εξείδικευση των επιμέρους πράξεων των συναυτουργών. Αναιρείται εν μέρει η απόφαση ως προς την καταδίκη για απάτη λόγω εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής του άρθρου 386 παρ. 1 ΠΚ. Έτσι, το περιουσιακό όφελος που επιδίωξαν να προσπορίσουν οι κατηγορούμενοι δεν προερχόταν άμεσα από την περιουσία του μηνυτή, αλλά από την περιουσία της Τράπεζας, οι αρμόδιοι υπάλληλοι της οποίας πεισθέντες από τις ψευδείς παραστάσεις των κατηγορουμένων, προέβησαν σε πράξη περιουσιακής διάθεσης σε βάρος της περιουσίας της Τράπεζας, η οποία συνίστατο στην αύξηση του πιστωτικού ορίου της δανειοδοτούμενης εταιρίας τους κατά το ποσό των 12.000.000 δρχ. Επομένως, η πράξη αυτή δεν συνιστά απάτη σε βάρος του μηνυτή, αλλά απατηλή πρόκληση βλάβης, αφού λείπει ο υπερχειλής δόλος (σκοπός περιποίησης παράνομου περιουσιακού οφέλους προερχόμενου από την περιουσία του βλαπτόμενου), ο οποίος απαιτείται για την ολοκλήρωση της υποκειμενικής υπόστασης της απάτης [ΑΠ 2151/2006] – Ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία επιβάλλεται να υπάρχει όχι μόνο ως προς την κατηγορία αλλά και καθ' όσον αφορά στην απόρριψη των αυτοτελών ισχυρισμών, δηλαδή των προβαλλομένων στο Δικαστήριο της ουσίας, και αποβλεπόντων στην άρση του άδικου χαρακτήρα της πράξης ή της ικανότητας για καταλογισμό ή στη μείωση αυτής ή στην εξάλειψη του αξιοποίνου της πράξεως ή στη μείωση της ποινής, όχι όμως και για τους αρνητικούς της κατηγορίας ισχυρισμούς. Διέλαβε την απαιτούμενη ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία η απόφαση με την οποία καταδικάσθηκε για απατηλή πρόκληση βλάβης και συκοφαντική δυσφήμιση ο αναιρεσείων, για τον οποίο δέχθηκε το Δικαστήριο ότι με πρόθεση βλάβης της περιουσίας του μηνυτή που είχε υποβάλει σε αλλοδαπή ασφαλιστική εταιρία υπεύθυνη δήλωση περί της κλοπής του αυτοκινήτου του, παρέστησε ψευδώς στους αρμοδίους υπαλλήλους της και ότι η κλοπή αυτή ουδέποτε έλαβε χώρα, πράγμα εν γνώσει του ψευδές, με συνέπεια να μην μπορέσει ο μηνυτής να εισπράξει την ύψους 10.000.000 δρχ., αποζημίωση από την πιο πάνω ασφαλιστική εταιρία [ΑΠ 783/2000].

 Ειδική Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία: – *Κωσταντούλας*, Η απατηλή πρόκληση βλάβης κ.λπ., ΕλλΔνη 1971, 409. – *Σπινέλλης Δ.*, Απάτη. Έννοια αθέμιτου. Απάτη και απιστία, απατηλή πρόκληση βλάβης, χρηματιστηριακές πράξεις, ΠοινΧρ 1988,660.

Απιστία (άρθρο 390 ΠΚ)

 Ποινικές κυρώσεις: Στο κυρωτικό τμήμα του άρθρου 390 ΠΚ περί απιστίας προβλέπεται: Για το *βασικό έγκλημα* του α' εδαφίου, η επιβολή ποινής *φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών* (πλαίσιο ποινής από 3 μήνες μέχρι 5 χρόνια), ενώ για το *διακεκριμένο έγκλημα* του β' εδαφίου, η επιβολή ποινής *κάθειρξης μέχρι δέκα ετών* (πλαίσιο ποινής από 5 μέχρι 10 χρόνια).

Στο κυρωτικό τμήμα της υπό κρίσιν διάταξης ανήκει και η *ικανοποίηση του παθόντος ως υποχρεωτικός προσωπικός λόγος απαλλαγής από την ποινή* με τις προϋποθέσεις του άρθρου 406Α ΠΚ.

Τέλος, κατά το άρθρο 263Β παρ. 3 ΠΚ περί μέτρων επιείκειας για όσους συμβάλλουν στην αποκάλυψη πράξεων διαφθοράς, υπάλληλος υπαίτιος για την τέλεση της πράξης του άρθρου 390 ή συμμετοχος στην πράξη αυτή, ο οποίος συμβάλλει ουσιαστικά, με αναγγελία στην αρχή, στην αποκάλυψη της συμμετοχής στην πράξη αυτή άλλων υπαλλήλων τιμωρείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, εφόσον το πρόσωπο που καταγγέλλεται κατέχει θέση ανώτερη της δικής του και ο ίδιος έχει μεταβιβάσει στο Δημόσιο όλα τα περιουσιακά στοιχεία που έχει αποκτήσει, αμέσως ή εμμέσως, από την τέλεση ή τη συμμετοχή στην τέλεση των παραπάνω εγκλημάτων. Αν κατ' εξαίρεση η μεταβίβαση αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι το στάδιο της επιμέτρησης της ποινής, το δικαστήριο μπορεί να επιφυλαχθεί ως προς την επί ποινής κρίση του, διακόπτοντας προς τούτο τη διαδικασία για ορισμένη ημερομηνία και χωρίς το χρονικό περιορισμό του άρθρου 352 παρ. 1 του ΚΠΔ. Στην περίπτωση αυτή ορίζει και τις συγκεκριμένες μεταβιβάσεις ή άλλες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο δράστης για να τύχει του σχετικού ευεργετήματος. Με την απόφαση περί διακοπής της δίκης το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και την άρση ή την αντικατάσταση των μέτρων δικονομικού καταναγκασμού που έχουν επιβληθεί.

 Προϊσχύουσες ποινικές κυρώσεις: Η απιστία αρχικώς τιμωρούνταν μόνο ως πλημμέλημα. Μετά την τροποποίηση που επήλθε με το άρθρο 15 του Ν 3242/24.5.2004 η απιστία τιμωρείται πλέον και σε βαθμό κακουργήματος. Η κακουργηματική μορφή απιστίας του άρθρου 390 εδ. β' ΠΚ, ειδικότερα, τιμωρείται με ποινή *κάθειρξης μέχρι δέκα ετών*, το ποσό όμως το οποίο ετίθετο ως προϋπόθεση για την εφαρμογή της, αναπροσαρμόσθηκε από 15.000 σε 30.000 ευρώ με το άρθρο 25 παρ. 2ε' Ν 4055/2012 (ΦΕΚ Α' 51/12.3.2012 - έναρξη ισχύος 2.4.2012).

ISBN: 978-960-562-379-1

14984